

egyedül. Kovács-Nádor József: Grosz-Graf-Várát. Bartos-Kalmár. Kamjonkai-Kölg. j. Eismann-magát. rseny. 21: Zenekari

operett-est. orakoztató zene. 22: atona és régi zsol-

zenekar. Massenet: tány. Bellini: Norcini: Egyiptoni ba-ika nővér. Lehar

uss Oszkár-est. ykévek címen tarka. Hazassági ajánlat

Debussy zongorad-efon. allodai zene. nnyű zene.

öldi allomások. alok. or. 20.30: Rádiózene.

nordalok és hegedű-ekar hangversenye. ak és dalok. 19.05:

dalok. zenekar. ofon. 19.05: Szóra-

kozoztató zene. 22.20: Poznan. Krakkó.

zene. 30: Opera. 23: Tán-

at. 22.40: Gramofon

Katonai indulók. Operett-részletek és

ELENT KÖNYVET Z UJ KELET RAN.

Wanta

és minőségben

csont-, nőc (Schildpat)-nizatok stb.

apokban, ru-nyozó eszkö-és botfejek, stb. készítő-nyártja ooo

nder Reiter Cehoslovakia

detések

KRÉNYEK

lősök részére is min- rő pultok KERTÉSZ- on 314. Kívánatra ár- Brassó és vidékére: TES Brassov

BÉRBEADÓ egy fe- kete rövid zongor- echanikájú zongora (Monostori ut) Cales Motilor 18 l. e.

NAPONTA frissen fejt kóser tehén- és bi- valytej, tejszín, tejföl, vaj és túró, valamint csecsemőknek és bete- geknek állandóan egy- tehéntől fejt friss tej kapható Schwartz Ig- nácnénán, str. Iulia Ma- niu (v. Szentegyház u.) 24 szám.

XIII évfolyam * szám 78
1930. március 29
Szombat
5690 év Adar 29

Ramaster Robert
Budapest
Disz tér 2 II. e.

KALEND

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Arkeresztény és Kialáshivatal
Széchenyi L. Fog (v. Brassó-ut) 11
Telefon 6-71.

Éjféli teltelek (nyomda) 191.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre ... 1100 Lei
Félévre ... 600 "
Negyedévre ... 300 "
Egy hónapra ... 110 "
KÖLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tartia szerint vétetnek fel.

Községi választások után -- új elhatározások előtt

Irta: Dr. FISCHER JOZSEF
kamarai képviselő, az Erdélyi és Bánáti Zsidó Választási Blokk elnöke

A legutóbbi községi választások a Zsidó Választási Blokk számos képviselőjét juttatták be a megyei és községi tanácsokba. A zsidóság igyekezett legjobbjait állítani a felelősségteljes posztokra és nem kétséges, hogy minden egyes megválasztott tanács tag hivatása magaslata fog állani úgy a zsidó érdekek védelmében, mint a községi ügyek intézésében.

Bizonyos, hogy sokan kimaradtak a hivatottak közül; bármennyire is fáj ez, ne töltsz el horderejét: emelkedjünk fel a személyi sérelmek köznapiságából a tiszta elvi magaslatra.

Nem akarom tulbecsülni a Zsidó Választási Blokk legújabb választási sikerének jelentőségét, de lekicsinyelni sem. Ha nem is mindenütt, de a legtöbb helyen a zsidóság számarányának többé-kevésbé megfelelő képviselőt hozott és ez önmagában is eredmény. Csak kezdet ugyan, de biztató. Erőteljes lépés a cél: a zsidó kisebbségi jogok százszázalékos kivívása felé.

Nem is rég, kevesen hittek ennek a lehetőségében. És épp ezért ma, amikor az erdélyi zsidóság politikai aktivitásának ezt a fázisát lezárjuk, tanulságos lesz visszapillantani a néhány év előtti időkre és főként megvizsgálni azt, hogy mi a további tenni valónk.

1920. novemberét írjuk, amikor az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség első országos konferenciája politikai programot adott Erdély zsidóságának. Emelkedettség, előrelátás és megfontoltság jellemezték e politikai határozatokat. Önerzetes megformulása ez a népi alapra visszatér zsidóság politikai célkitűzéseinek, melyeknek legjellemzőbb vonása, hogy nem tévednek bele a sovinizmus kárhóztos utvesztőibe. „A mi nacionalizmusunk — hirdeti a konferencia politikai előadója — nem ékel feszítő vasat a népek közé és nem törtet hatalomra. A mi nacionalizmusunk tartalma a lelkek harmóniája, egymás megértése, a népek testvériesülése, az általános emberi minél tökéletesebb elérésére való törekvés, amit azonban aként akarunk megvalósítani, hogy saját értékeink, faji és nemzeti tulajdonságainak ércnyesítésével közelebb rignyűk népünket és az emberiséget az általános jóhoz.”

A perselő sovinizmus tobzódásának idején üdítőleg hat, amikor tíz év előtti időkbeli felénk hangzik az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség első erdélyrészi konferenciájának kinyilatkoztatása:

„A mi nemzeti kulturánk nem a túrelmetlenség kultúrája. Szeretettel és megértéssel megbecsüljük minden kultúrában azt, ami érték, de a zsidó nép maga is értékeket termel és sajátlagos kulturális alkotásaival akarja emelni az általános emberi műveltséget.”

Ezek a gondolatok az alappillérei az első konferencia politikai programjának, mely teljesen új orientálódásra invitálja Erdély zsidóságát. A közszabadságok biztosítása, zsidó népkisebbségi jogok, arányos képviselet a törvényhozó testületekben, megyei és községi tanácsokban, teljes vallási, kulturális és gazdasági szabadság, a héber nyelv szabad használata, a zsidó tömegek átértékeztése a zsidó energiák produktíválásának elve alapján: min e követelések először hangzanak fel az erdélyi zsidóság részéről az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség delegátusainak gyülekeze-

téből. Szokatlan hang, eddig nem hallott jelszavak, szinte kihívó öntudatosság a követelések megformulásában: nem maradhatott hatás nélkül.

Felfigyeltek a román többségi nemzet vezetői, éppúgy, mint a testvéri-sebbségek is. És mert hozzá voltak szokva ahhoz, hogy a zsidóságot mindenik népközösség a maga függvényének tekintse, függvénynek, amelyet, ha szükség van rá, felaggat a mentéjére, ha nem, a lomtárban felejt: ki-ki a maga szempontjai szerint ítélte meg a szokatlan zsidó megmozdulást. Pedig valójában éppúgy nem irányult az egyik ellen, amint nem szolgált a másiknak: a népi öntudatra ébredés első zsengeje volt, telve idealizmussal, a zsidó nép élniakarásával és szeretettel a velünk együttélő népek iránt.

A zsidóság felé sem volt egységes a hatás. A felénkek ijedten néztek szét: hova fog vezetni ez a „felöltlen” követelődés? Fogják-e túrni, hogy mi zsidók, a minden helyzettel görnyedten megalkuvók, levessük az idegen színeket, amelyek leple alatt eddig védelmet kerestünk? Felelemjük a fejünket és saját emberi jogaink erejére támaszkodva magunk lépünk ki a küzdőterre? Nem hívjuk-e ki magunk ellen a sorsot? Bizony sok volt a megalkuvó és kevés az akadályokkal szembeszálló.

Am az utóbbiak kiesiny tábora nem esüggött. Az erdélyi zsidó népparlament bátor állásfoglalása új erőt adott a hívőknek és megindult a nehéz felvilágosító munka. Lépésenként kellett meghódítani a területet, amelyet egyrészt a közömbösség burjánja, másrészt pedig a mi speciális nevelésünk teremtett előítéletek tettek jóideig hozzáférhetetlenné a zsidó népiség gondolata számára.

Az elvi alapon és mindenkor a zsidó nép magasabb érdekeitől vezetett munka nem maradt eredménytelen. Lényegesen előmozdították a helyzet megértelődését az itteni események, a romániai politikai élet alakulása is, de a valódi hajtóerő annak felismerése volt, hogy a zsidóság a maga létérdekeit csakis önmaga védheti meg, és pedig lehetetlen másként, mint ha önálló népkisebbségként egységes táborba tömörül és mint ilyen, saját politikai erejére támaszkodik. Ha ma kézzelfogható politikai eredményekre mutathatunk rá, ezt elsősorban ennek a felismerésnek és a zsidó nép magasabb szükségletei kielégítésére való törekvésnek köszönhetjük.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kezdettől fogva azon az állásponton volt, hogy habár az uttörő munka egye-

dül reá nehezedik, az elért eredményeket nem sajátítja ki a maga szervezeteinek. Mint minden más téren, úgy itt is, nem egy csoport, hanem az össz zsidóság érdekei irányították az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség tagjait, kik munkájuk gyümölcsét az össz zsidóság számára érlelték. Ezért már az első konferencián kifejezésre jutott az a kívánság, hogy a zsidóság politikai és gazdasági érdekeinek védelmére egy a zsidóság minden árnyalatát összefoglaló általános politikai szervezetet kell létesíteni és hogy a Szövetségnek minden rendelkezésére álló erővel támogatnia kell egy ily pártalakulást. Ennek az elhatározásnak folyománya volt a Zsidó Választási Blokk megalakítása is, amely ha még laza összetételben is, nem egyéb, mint a megalakítandó általános érdekű zsidópártnak előfutára.

Ma már minden tulás nélkül állíthatjuk, hogy az általános érdekű zsidó párt megalakításának szükségességéről az egész zsidó közvélemény meg van győződve és alig van számottevő zsidó tényező, amely ezzel szemben ellenállást fejtene ki. Ha már az ugyszólván csak alkalmasszerűleg összeállított blokk politikai akciói is számottevő eredményeket értek el, nem lehet kétséges, hogy egy egységes vezetés mellett működő politikai párt oly erős tényezővé fogja kiadni magát, amely a román belpolitikai életben figyelmen kívül nem hagyható és mint ilyen, a zsidó politikai, kulturális, vallási és gazdasági érdekeknek hathatós védelmezőjévé fog kifejődni.

Elérkezett tehát az ideje a tíz év előtti terv realizálásának. Jól esik látnunk, hogy ma már egyes, a cionista szervezeten kívül álló körök is sürgetik a zsidó pártnak, mint a zsidó politikai és gazdasági érdekek megvédésére egyedül alkalmas instrumentumnak, a megalakítását. Az sem lep meg, hogy egyeseknek szeretnék meggyorsítani a pártalakulást tempóját és ebben a törekvésükben oly messzire mennek, hogy egyéni akcióiktól sem riadnak vissza. Bármily sürgős is azonban a pártalakítás, az egyéni akciókat nem helyeseljük, károsnak tartjuk. Magától értődik, hogy mi örömmel támogatunk minden a zsidó párt megalakítására törekvő megmozdulást, de van egy feltételünk, amely nem lehet alku tárgya: minden ilyen alakulási kísérletnek elvi alaplól kell kiindulnia, maga a párt pedig elvi alapon felépített demokratikus zsidó népi programmal és a zsidó egység jegyében kell létesüljön. Ez lehet az egyetlen szilárd fundamentum, amelyen a jövő pártja felépülhet és minden személyes, vagy partikuláris szempontnak deferálnia kell az általános zsidó érdekek előtt.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség reményteljesen tekint egy ilyen értelemben remélhetőleg rövidesen meginduló pártalakítási akció elé, amely végre megadná a módot arra, hogy a párt megalakulása esetén végrehajtsa régi elhatározását, hogy minden belpolitikai tevékenységtől tehermentesítse magát és szerveit.

Miss Margaret Bonfield angol munkügyi miniszter nyitotta meg a londoni háztartási kiállítást

London, március 28. Miss Margaret Bonfield munkügyi miniszter tegnap megnyitotta a háztartási- és mosógépipari kiállítást. Megnyitó beszédében örömmel üdvözölte nemcsak mint miniszter hanem, mint nő is a háztartási technika nagyszerű fejlődését s annak a reményének adott kifejezést, hogy a technika még tovább fog haladni s a jövő nemzedék női mosolygói fognak a kiállításra került s most az újdonság erejével ható gépeken.

A kiállításon bemutatott többek között egy elektromos ingvasalógépet, amely óránként 450 ingvasalást végezteti el s egy mósó és mangorológépet, amelyek óránként 500 fehérneműdarabot kimosva dobnak ki magukból.

A francia rendőrség előtt nyilvánvalóvá vált, hogy Kutieпов tábornokot szovjetgőzörsre vitték

Páris, március 28. A Matin szerint most már a nyomozó hatóságok előtt is kétségtelenné vált az egybehangzó tanuvallomásokból, hogy Kutieпов tábornokot a normandiai partvidéken motorcsónakon szovjetgőzörsre vitték. A rendőrség megállapította, hogy a tábornok elrablásában részt vett három orosz az elrablás napján érkezett Párisba s az árendőr volt az, aki mint a viszonyok alaposabb ismerője őket kalauzolta és irányította, hogy feladatukat elvégezhessék. A tanuk vallomása szerint az árendőr, aki a motorcsónak indulása után is a parton maradt, a gőzös eltávzása után polgári ruhát váltott s még aznap szintén elhagyta Franciaország területét. Párisban senki sem kételkedik immár abban, hogy a tábornokot a G. U. P. rabolta el.

Ghandi ismét beszédet mondott a tömegekhez, melyben még élesebb harcot hirdet az indiai angol uralom ellen

London, március 28. Ghandi és zarandokasapata megérkezett Sajodba, ahol Ghandi beszédet mondott a tömeghez. Azt hangoztatta, hogy a sóadót-feltámasztás reménye máris halottnak tekintendő akár engedi a kormányzat, hogy ő és társai a tengerpartra vonuljanak, akár nem. Ghandi hivatkozott az indiai kormányzat pénzügyminiszterének azon kijelentésére, hogy a sóadót olyan alacsonyán fogják megállapítani, hogy a monopólium súlyát a nép a jövőben nem is fogja érezni. Ghandi biztatta hallgatóságát, hogy az angol uralom többi bástyáit, az idegen szöveteket és a szesz italokat is ostromolják meg, mert ebből a harcból legalább hat millió font sterlinget tarthatna meg az ország népessége.

A bombay kormányzó Delhibe történt utazásával kapcsolatban a Daily Telegraph tudósítja azt az értesülést kapta, hogy a kormányzó az alkirálynak tesz jelentést a helyzetről, s ez alkalommal különösen kiemeli azt, hogy a községi eljárók lemondása után több helyütt a községeknél nehéz helyzet állott elő. A kormányzó szerint a polgári ellenállás méreteinek fokozódására behatást gyakorol az az enyhe ítélet, amelyet a rangoomi bíróság Sem Gupta cálcuttai polgármester lázítási bűnperében hozott.

FERTŐTLENÍTŐ SZER-HOLGYEK NELKÜLDZHETETLEN SZERE-KIKUSZOBOL MINDEN KELLEMETLEN SZAGOT

Lysolform

KELEMES ILLATU-CSUPÁN NEMESZÖLDZSÍNŰ EREDETI ŪVEGÉKBEN-NAGYBANI ELADAS: ZAHAPIA & CERNATESCU STR-POPA NAN 181 BUCUREST

Az arab nép nem azonosítja magát a Londonba utazott arab delegációval

Éles kifakadások hangzanak el az arab sajtóban a delegáció ellen, amelynek tagjai a zavargások főbűnősei és akik az arab nép akarata ellenére akarnak tiltakozni a Balfour deklaráció ellen

Jeruzsálem, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Palesztinában hónapok óta szervezkedik egy arab „delegáció”, hogy Londonba utazzon és személyesen tiltakozzék a Balfour deklaráció ellen. Ugyanazok az elemek ezek, akik eddig is petícionáltak, memorandumokat küldözgettek az angol kormányokhoz, de minthogy Londonban nagyon jól tudták, hogy kik ők, soha érdemes válasza nem méltatták őket. A sok kudarc végre arra határozta el őket, hogy személyesen menjenek az angol hivatalos körök elé. Hogy meggyőzzék őket a Balfour deklarációnak a palesztinai arab-ságra nézve való nagy veszélyéről.

Kiesiny baj volt mindig a delegáció körül. A delegációnak nincsen pénze és nincs egység sem közöttük. Valahányzó a jeruzsálemi mufti emberei (ők az ugynevezett elégedetlen csoport) körlevegében fordultak az arab néphez, hogy járuljanak hozzá a delegáció költségeihez, az arab nép mindig begombolkozott. A lármájukat, az agalásukat még meghallgatják, de amikor be kell nyulnia a zsbbe, akkor megtagadják őket.

Gyűjtéssel tehát nem ment a dolog. A saját szakállára dolgozó „delegáció”, amelynek a néptől semmiféle megbízatása nem volt, végül az augusztusi zavargások után szerzett pénzt magának. Ezek az emberek, akik földidezői voltak a palesztinai katasztrófának, a zavargások bezejzése után könyöradományokért fordultak a messze Indiában Szirában és Egyiptomban élő arabokhoz, a zavargásokban kárt szenvedett arab testvéreik javára. Idegenben persze nem tudták, kik kéri a pénzt és az esdő, könyörgő szavaknak volt némi hatásuk. Nehány mecénás pár nap leforgása alatt néhány ezer fontot adott össze és ezzel a pénzzel most a delegáció utnak akar indulni.

Csakhogy, az arab nép és az arab sajtó állandóan tiltakozik az önmagát ki-nevezett küldöttség ellen. Állandóan leszögezik intő példaképpen, hogy kikből áll ez a küldöttség. Nem mások, mint a zavargásokat megszervező néhány család: élén Chas Amin Elchuszenival. Közöttük van a zsidóktól megválasztott Nasasibi, Jeruzsálem polgármestere. Az előkelő arab körök és az egyszerű nép arabjai azonban megvetik őket. Ők voltak azok, akik előidéztek az augusztusi vérengzéseket és ime most ők mennek az arab nép nevében szót emelni! Felháborodva beszélnek a jobb érzésű arabok erről a társaságról és egy cikk, amely az arab előkelőség lapjában a „Zahor Sahim”-ban jelent meg, élénken rávilágít az arabok hangulatára a „delegáció”-val szemben. A cikkből adjuk a következő részletet:

„Az Elchuszeni családi delegáció még mindig hinni meri, hogy az egész nép nevében beszélhet. Ők mindig a nép vezéreinek tekintik magukat, holott ravasz hamisságukat már régen leleplezték. Az arab nép több ízben tiltakozott ellenük, kimondván, hogy nincsen bizalom irántuk és a nép nevében nem szólhatnak fel. Ők csak a semmittevők, a nép erejét kihasználók nevében beszélhetnek, akiknek uruk és parancsolójuk, védelmezőjük: a mufti. Mi köze ennek a társaságnak a fellálokhoz és az arab munkástömegekhez? Az arab nép nem azonosítja magát ezzel a csoporttal és nem hisz ezekben az emberekben, akik minden lépésükkel és cselekedetükkel bebizonyították, hogy népellenesek és hogy akadályozzák az ország fejlődését, hogy elrabolták a zavargásokban károsultak pénzét, azt a pénzt, amivel fel kellett volna segíteni azokat, akik halottjait ők felelősek és az elítéltek börtön-szenvedése is az ő lelküket terheli, mert ha nem készítik elő a zavargásokat, nem lázítanak, akkor erre a szegényteljes és szomorú augusztusra nem került volna sor. Tisztára magán-érdekből dolgoznak haszonlesésért és még ma is titkos gyűléseket tartanak a nép megrontására.

A zsidók lemezárása a programjuk és ezzel akarják az arab nép szabadságát visszanyerni. De mi azt mondjuk: el ezekkel a konkolyhíntőkkel, ezek kel a hitvány rablókkal! Mi az ország önállóságát akarjuk, a fejlődéshez szükséges rendet, palesztinai parlamentet. Semmiesetre sem a Nasasibi és Elchuszeni társaság uralmát. Ezek politiká-

jukkal csak akadályozzák az ország gazdasági és szellemi fejlődését. Egység gel és a zsidókkal való közös munkával fogjuk visszaszerezni az ország szabadságát és függetlenségét. A zsidók lemezárása csak erősíti a mi szolgaságunkat. Az ő politikájuk a barbárság politikája, a civilizált világ jobbjaibennünket miattuk vetnek meg. A családi „kül döttség” vegye tudomásul, hogy nem az arab nép érdekében és képviselőitében utazik Londonba. A nép nem választotta meg őket erre a célra, a nép gyűlöli őket. Azt hiszik, hogy Londonban majd elérnek valamit és menekülni fognak a számadás elől. Hiába remélnék! Igenis számolniuk kell, helyt kell állniuk minden gonosz, hitvány, néprontó cselekedetükért.

Csak utazzanak és mulassanak a sze-

gény arabok összekoldult garasával London nagy városában. Önhatalmulag járnak el, semmi szükség rájuk, az araboknak és zsidóknak együttműködésre van szükségük és együtt kell felépíteniük az ország romjait.”

De nemcsak ennek a cikknek a tiltakozása hangzik el az országban, hanem az arab pártok is hevesen tiltakoznak a delegáció ellen és már tisztázódik az arabok álláspontja a zsidó nemzeti ott-honnal szemben. A delegáció tagjai csupa kompromittált arab ember, a nagybirtokosok esahosai, akiknek szerepe lassanként nyilvánvalóvá válik és nem-sokára teljesen magukra maradnak, mert ugylátszik, maga a csoport is, amely rájuk bízta érdekeik képviselőit, kijózanodott belőlük.

Saroui Zwi.

Lengyelország kijáratot kap az Egei-tengerre

Szofia és Varsó között létrejött az errevonatkozó megegyezés

Belgrad, március 28. A jugszláv fővárosban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Lengyelország az Egei-tengerhez vezető kijáratot kap. Az erre vonatkozó megegyezés már létrejött Lengyelország és Bulgária között és az a jelentősége, hogy a Balti-tenger és az Egei-tenger között direkt összeköttetést teremt, ami a közbeeső államokra is gazdasági jelentőséggel bír.

A megegyezés tulajdonképpen egy új államközi gazdaságpolitikai irányzat első fázisának tekinthető. Lengyelország, Románia, Bulgária és Görögor-

szág geográfiai közelsége komoly gazdasági együttműködést tesz lehetővé és nem lehetetlen, hogy a Balti- és az Egei-tenger között a legrövidebb időn belül közvetlen vasúti összeköttetést teremtenek. Szofiaiban már régen megérett az elintézésre ez a probléma, Görögország azonban egyelőre semmi körülmények között sem akar hozzájárulni ahhoz, hogy Bulgária szabad kijáratot kapjon az Egei-tengerre, hanem csak Szalonikiban akar szabad zónát engedélyezni a bolgár exportkereskedelem számára.

Jön: SINGING FOOL aSelect Mozgó-ban
(ÉNEKLŐ BOLOND)

Két és félevesi fegyházra ítélte a kolozsvári törvényszék Savu volt vizvezetési igazgatót

Cluj-Kolozsvár, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a késő esti órákban hirdette ki ítéletét a törvényszék Savu József, a kolozsvári vízművek egykori igazgatójának két millió lejes sikkasztási bűnygyében. A tegnapi tárgyalás folyamán eszközölt tanuvalomások egyrészt Savu mérnök bűnsége mellett tanuskodtak, másrészt rávilágítottak a Savu igazgatósága alatt a városi adminisztrációban uralkodott rendszer hézagosságára és arra a könnyel műsögre, amely lehetővé tette, hogy a vízművek igazgatója elszámolás nélkül vegyen fel többzáz ezer lejes tételeket és az összegeket kénye-kedve szerint könyvelje el.

A beidézett szakértők eskü alatt tett vallomásából minden kétséget kizárólag bizonyítást nyert, hogy Savu mérnök formálisan eltaujaadonította a két millió lejt, amely összegről semmilyen elszámolást nem nyújtott be és egyetlen igazoló okirat sines a könyvekben a hatal-

mas összeg felhasználásáról.

A tanukihallgatások hosszú sora után Colfescu ügyész emelkedett szólásra. Vádbeszédében rámutatott Savu mérnök bűnségére és megbélyegezte a Savu működése alatt uralkodott könnyelmű rendszert és rávilágított azokra a sorozatos szabálytalanságokra, amelyek a Savunak kiutalt összegek folyósításánál történtek.

A város részéről dr. Pop Dénes kérte a sikkasztással vádolt Savu mérnök súlyos megbüntetését, valamint a város kárának megtérítését.

Dr. Fabius István, Savu ügyvédje hatalmas beszédben védené érdekében azon körülményre hivatkozott, hogy a városi tanács nem volt biztos Savu bűnségében, amikor az elszámolásról szóló nyugtát eltüntek és csak hosszú évek múlva tett bűnvádi feljelentést ellene, Savu mérnök, — mondotta dr. Fabius — hajszá aldozata és ellenségei sodorták őt a vádoltak padjára. Hivatkozott

Utolsó boldog nap

Minden vevőnek, aki ezen napokon legalább 4 pár harisnyát vásárol nálam

ingyen adok egy pár

ugyanolyan értékű — a vevőm által szabadon választható — női, férfi vagy gyermek harisnyát.

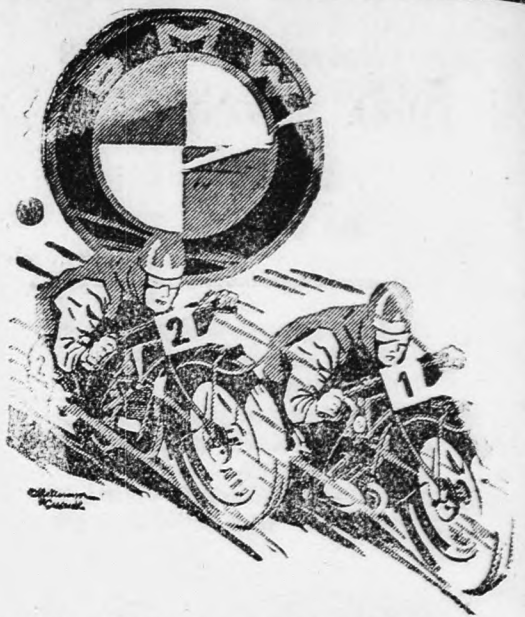
Ezen kedvezményben kizárólag a készpénzzel fizető közönség részesedik, a női selyem harisnya cikk teljes kizárásával.

Vidékre is szállítok! Meg nem felelőért a pénzt visszaadom.

Az árak nincsenek emelve! — Győzdjón meg!

SIPOS harisnya, kezttyű, kötött mellény és pullover, csipke, szallag, férfi gallér, nyakkendő stb. és rövidáru üzlete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Telefonszám 720.

A világ leggyorsabb motorkereke óránként 217 kilométeres

sebességgel 1929 szeptember 19-én abszolút sebességi világrekordot állított fel,

Aki a B. M. W. egyedülálló konstrukcióját ösmeri — ezen nem is csodálkozik.

Önmagának tesz zivisséget, ha katalógust, árjegyzéket és részletfizetés feltételeinket azonnal kéri.

ELECTRON

TIMISOARA, Szentgyörgytér.

Erdély és Bánát legnagyobb motorkerékpár szaküzlete

Bayerische Motoren Werke
A. G. képviselője.

a védő Savu takarékos életmódjára és a hivatali munkában tanúsított lelekiismeretességére. Kéri védené felmentését.

A városi jogán Savu mérnök ártatlan ságát igyekezett bizonyítani és felmentést kérte.

A törvényszék este háromnegyed kilenckor hirdette ki az ítéletet. A törvényszék bűnségnek találta Savu mérnököt csalás, sikkasztás és hűtlen kezelés bünségeiben és ezért két és félevesi fegyházra ítélte. Az ítélet megindoklásában a törvényszéki tanács elnöke kifejtette, hogy a törvényszék enyhítő körülménynek tudta be a városi adminisztráció könnyelműségét, amely a hatalmas összegek kifizetése körül nyilatkoztak meg.

Az ítélet ellen Colfescu ügyész súlyosbírást, Savu igazgató és védője pedig a bűnség megállapításáért felelőbbsézt jelentett be az ítélet táblához.

A „kóser” szó törvényes védelmét követelik a németországi zsidó vendéglős és hoteltulajdonosok

Wiesbaden, március 27. El hó 11-én és 12-én Wiesbadenben a zsidó vendéglősök és hoteltulajdonosok egyesülete konferenciát tartott, amelyet Blum Jónás elnök nyitott meg. Beterjesztette évi jelentését és kijelentette, hogy a forgalom ezidén nagyjából olyan volt, mint a tavaly, de a vendéglős és szállodai ipar pénzügyi eredménye sokban mögötte maradt az elmúlt évek jóvedelmének. A kedvezőtlen gazdasági helyzet a zsidó üzemekre erősen érezteti hatását. A legjobb renomé felett rendelkező hotelek és vendéglők kénytelenek voltak felhagyni a kizárólagos zsidó kosztal és nemzsidó kezekbe jutottak. A zsidó vendéglős és hoteltulajdonosok igyekeztek modernizálódni, úgy, hogy a zsidó vendégek ugyanabban a komfortban részesülnek, mint a nemzsidó helyeken.

A konferencia résztvevői közül számosan panaszkodtak a zsidó publikum indolenciájára felett. Ma már a zsidó vendéglői árak semmivel sem drágábbak a nemzsidóknál és mégis a zsidók nem látogatják kívánt mértékben a vendéglőket. Némelyek követelték a „kóser” szó törvényes védelmét. Ezután egy új találmányu szombati elektromos melegítő kályháról tárgyaltak, amelyet speciális rabbibizottság fog felülvizsgálni, majd propaganda-bizottság alakult. A régi elnökséget ujfa megválasztották.

Na
fe
me

Lup

Bucuresti-B
kamara ma
felszólalása
lenzékí vezér
ramentanma
rasztpárti ko
lapok elközb
tők elleni tör
éves ellenzék
vallását és
Lupu beszéde

Napirend: e
párti képvis
arra, hogy a
óta hiába vá
nálai jogána
ügyiforumok
megfelelő kép
esők segítség
ségi polgárok
és kisebbség
kisebbségek s
don használn
igazságsügyi
mok előtt és
nakidéjén me
des respektá
Polcarp B
lő kéri a ker
e felő, hogy
tojtás árának
után vonni.

Mérto keres
sitja a felszól
lás a tojtás ár
maga után vo
Racovitz tá
legutóbbi meg
hogy a korná

Dr. Lupu a
beszédéhez. M
veleményének
bírtterjesztők
zásában a nem
a tarantistákat
azokat — mo
ték a paraszti
venni őket eg
támogatására.
többségi képv

Dr. Lupu: M
Az avarcsant
tek össze vasá
jaikat és sérel
Vaida belüg
látszik, az av
lett.

Ki t
lisok

Dr. Lupu: N
miniszter ur,
bály. En sohas
liberális pártt
ben fuziós tár

Hölg

Ne

A

ne

kés

Tra

szé

Nagy botrányok és szenvedélyes felszólalások közepette szavazták meg a módosított rendtörvényt

Az összes újságíró-képviselők felemelték szavukat a törvény megszávozása ellen. Dr. Lupu két óráig kereszttűl támada a törvényt és irtózatot botrányt provokált Madgearu pénzügyminiszterrel, akít durva szavakkal sértetett. Pistiner szocialista módosító indítványát elvetették

Lupu és négy képviselőtársa kivonultak a kamarából a szavazás alatt

Bucaresti-Bukarest, március 28. A kamarai ma délutáni ülését dr. Lupu felszólalása fele változtatásra. Az ellenzéki vezér a töle megszokott temperamentummal támadta a nemzeti parasztpárti kormányt, amely szerinte a lapok elkobzásával és a rémhírterjesztők elleni törvényel megtagadta a tíz éves ellenzéki küzdelem során tett hivatalos és demokratikus programját. Lupu beszédére az adott alkalmat, hogy

a kamara ismét tárgyalás alá vette a rémhírterjesztők elleni törvényt, illetőleg a szenátusnak a javaslaton eszközölt módosításait. Dr. Pistiner a szocialisták nevében ugyancsak a közszabadságok védelmében szólal fel a javaslat ellen, ami alkalmat adott Madgearu pénzügyminiszternek arra, hogy lendületes beszédben szálljon ismételen sikra a legfőbb rémhírterjesztők a liberális párt ellen.

A kisebbségek hiába várják a nyelvhasználat jogát

Napirend előtt László Dezső magyar-párti képviselő szólalt fel, rámutatva arra, hogy a kisebbségek tíz esztendő óta hiába várják nyelvük szabad használati jogának elismerését. Az igazságügyi fórumok előtt esküdt nem tett és megfelelő képesítéssel nem bíró tolmácsok segítségével hallgatják ki a kisebb ségi polgárokat. A párisi békeszerződés kisebbségi klauzúljája biztosítja a kisebbségek számára azt, hogy szabadon használhatják nyelvüket úgy az igazságügyi, mint a közigazgatási fórumok előtt és Románia delegátusa annakidején meg is fogadta ezen intézkedés respektálását.

lő támogatásban a diákság intézményeit. Pamfil Seicaru a katonaorvosok előléptetéséről igazságtalanságokra mutat rá.

Ezután áttérnek a napirendre, amelyen a rémhírterjesztők elleni, a szenátus által módosított három szakaszos törvényt vitatja szerepel.

Dr. Lupu kér szót, Pop-Csieso István elnök azonban figyelmezteti, hogy csak a törvény-elő, módosított szakaszához van joga hozzászólni.

Lupu ingerült és harcias

Dr. Lupu: Már esupa udvariasságból is meg kellene engedniük, hogy megtartsam beszédemet, hiszen a törvény-elő vitája alkalmával nem tartózkodtam Bukarestben.

Pop-Csieso István elnök (széiden) En csak a házszabályok respektálására hívtam fel a figyelmét.

Dr. Lupu: (ingerülten) Tartsa meg a megjegyzését, hagyjon nekem békét! Nagy zaj, a képviselők élénken tiltakoznak Lupu-ter parlamentmos modora ellen.

Lupu szerint a parasztpártiak elvesztették az eszközüket

Dr. Lupu a zaj elültével hozzáfűzött beszédéhez. Mindenekelőtt is annak a véleményének ad kifejezést, hogy a rémhírterjesztők elleni törvény megszávozásában a nemzeti pártiak ugrottak be a taranistákat. Az isten pusztítsa el azokat - mondja Lupu - akik elvetették a parasztpártiak esztét és ráutdták venni őket egy ilyen reakciós törvény támogatására. (Nagy zaj és mozgás a többségi képviselők oldalán.)

trann Jonellel. En csak kolabérltam a liberális kormánnyal. Az a törvény, a melyet megszávoztuk a kamarában és a szenátusban, azt bizonyítja, hogy a kormány betegnek érzzi magát. Elkoboztatta a lapokat, mert az averescanus kongresszuson a Károly-kérdésről beszélték. Lupu felolvassa az alkotmány 25-ik szakaszát. Majd így folytatja beszédét:

— Önök a mult politikáját akarják folytatni, szép és jó intenciókkal vették át a hatalmat, de most olyan dolgokat művelnek, amelyek elidegenítik önöktől a közvéleményt. A hűtlenség bűnébe estek munkjukkal szemben és programjukkal szemben.

Ki a legnagyobb rémhírterjesztő

Lupu ezután a kereskedők kongresszusának betiltása ellen tiltakozik. Kijelenti, hogy a legnagyobb rémhírterjesztő Grigore Gafencu közlekedésügyi alminiszter, aki lapjában, az „Argus”-ban naponta ötezer esodról számol be.

Ez ellen akartak tiltakozni kongresszusukon a kereskedők. Az ellenzéki pártok elragadtathatják magukat akciójukban, a kormánynak azonban minden körülmények között meg kell őriznie nyugodtságát és hidegvérét. Maniu miniszterelnök például lelkiismeretlennek nevezte tegnapi beszédében Bratianu Vintilát, akít én jó hazafinak ismerek. Sokkal jobban tenné, ha belső egyenlenségeik helyett a beszarámbai helyzettel foglalkoznának. Hét orosz rádióleadóállomás bombázta. Beszarámbát a bolsevista frazeológiával. A rémhírterjesztők elleni törvény nagyon hasonlít ahhoz a javaslatához, melyet a sajtó ellen akartak hozni és amely miatt Iunian igazságügyminiszternek kellett ellettel mondani. Meg vagyok győződve róla, hogy Voicu Nitescu, a jelenlegi igazságügyminiszter sem irta volna alá azt a javaslatot. Van azonban egy ember a kormány tagjai között, aki felborította a rendet a kereskedelemig, közlekedésügyi és a pénzügyminisztériumban, most pedig a hadügyminisztérium hatáskörébe is be akar avatkozni...

Az öbbségi képviselők ünneplik Madgearut

A többségi képviselők álva, lelkesen ünneplik Madgearu pénzügyminisztert. Dr. Lupu: Hányadika van ma? Egy hang: Március 28.

Dr. Lupu: Önök most tapsolnak, de jövő év március 28-án ellenzékben lesznek és vegyék tudomásul, hogy ezt Madgearunak fogják köszönhetni.

Dr. Lupu méltatja, hogy a Bratianu mily nagy szerepet töltöttek be Nagyrománia megteremtésénél, majd kijelenti, hogy Beszarámba kérdésében a liberálisoknak igazuk van.

A legreakciósabb törvény

Dr. Pistiner a következő felszólaló. Ugy véli, hogy az egész román törvényhozásban nincs még egy olyan reakciós törvény, mint aminő a rémhírterjesztők elleni törvényjavaslat. Módosító indítványt terjeszt be, amely szerint nemcsak a reszortminiszter, hanem az egész minisztertanács hozzájárulása legyen szükséges a rémhírterjesztés alapján való eljárás megindítására.

Ez a javaslat meg fogja gyilkolni a sajtót

Pamfil Seicaru zárja be a felszólalások sorát. Ez a javaslat - mondja - meg fogja gyilkolni a sajtót. Ha valaki meg mer mukkanni az után, már feljelemlhető és lecsukható lesz. Valóságilag ostromállapotszerű helyzetet teremt ez a törvény, amelyre semmi szükség nincs, mert az igazi rémhírterjesztőket a meglévő törvények alapján éppen eléggé meg lehet büntetni. Nem a pártok, hanem a sajtó ellen készült ez a javaslat.

Lupu újra botrányt provokál

Dr. Lupu: A jövő vasárnap én is tartok egy népgyűlést. Majd meg fogják látni, mit csinálék én ott!

Madgearu: Ha úgy fog beszélni, mint az elmúlt vasárnap beszélt Bárladban, alkalmaszni fogjuk maga ellen is a törvény teljes szigorát!

Lupu magából kikelve ordítja Mad-

של פסח
Husvétii fűszerárut és italokat legelőnyösebben vásárolhat
SPÉTER MÓZESNÉL
Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13.
Villanyerőre berendezett kávéjérgelő és daráló

gearu felé:
— Engem akarsz te bezárni? Az én számbra akartok ti lakatot tenni?!
Madgearu: Bíróság elé fogjuk állítani!

Lupu: Az én vállaimon emelkedtel a miniszteri székbe és te fenyegetsz engem lecsukással! Szégyeld magad! Szégyeld magad!

Órült zaj keletkezik, az elnök Pom-piliu Ionitescu aelnök hiába veri a talapáccsal az elnöki asztalt. A képviselők kórusban kiáltják:
— Rendre Lupu! Rendre!

Madgearu emelkedik ezután szólásra. Kijelenti, hogy ez a törvény nem a sajtó, hanem bizonyos beteg koponyák ellen készült.

Pamfil Seicaru: Mégis a sajtót veri béklyókba!

A kormányok megbuknak de a sajtó marad

Figure: A kormányok megbuknak, de a sajtó marad sziklaszilárdan a helyén.

Madgearu: Önök valamennyien meg vannak győződve arról, hogy erre a törvényre szükség van, mégis demagóg szölamokat hangoztatnak a kamarában. Ha őszintébbek volnának, úgy elismernék, hogy a kormány nem nézheti öibetett kezekkel, ami itt történik. A kormánytól távol áll az a gondolat, hogy megkösse a sajtó kezzeit.

Dr. Graur, a Dimineata szerkesztője: Mikor ezt a törvényt hozzák nem gondolnak a jövő választásokra!

Madgearu: Csak valamelyik miniszter hozzájárulásával lehet az eljárást megindítani...

Dr. Graur: És ha olyan miniszterek lesznek, mint Stelian Popescu?

Madgearu: Stelian Popescu-félék csak zavaros időben lehetnek miniszterek. A pénzügyminiszter ezután reflektál dr. Pistiner megjegyzéseire. Kijelenti, hogy a szocialdemokrata pártnak irányítóra volna szüksége a politikai orientálódás terén. Ami Pistiner módosító indítványát illeti, természetesen találja, hogy a miniszterek kikérjék a miniszterelnök hozzájárulását az eljárás megindításához. Ezt a törvényt csak azokkal szemben kívánjuk alkalmazni, akik rosszhiszeműen fektetik be az országot és annak felelős kormányát, hogy az állam hitelét aláássák. Ha a szocialdemokraták rossznak tartják a törvényjavaslatot, miért terjesztenek be módosító indítványt?

Lupu (Mírtohoz fordulva): Mit szól ehhez a kijelentéshez?

Mírto: Ha valakit felakasztanak, mindegy, hogy milyen minőségű kötéllal történik ez.

Megszavazzák a törvényjavaslatot

Madgearu a törvény szükségességét hangoztatva fejezi be nagy beszédét, amely után a kamara általánosságban, megszavazza a javaslatot. Megkezdődik a szakaszokénti vita. A szenátus módosításait elfogadják, a Pistiner javaslatát elvetik és az egész törvényt megszavazzák a többségi képviselők tapsai közepette. Lupu négy képviselőjével együtt kivonul az ülésteremből és azt kiáltja vissza:
— Tudjátok meg, hogy most a párt és a kormány halálos ítéletet szavaztátok meg!

Ezzel azután be is fejeződött az izgalmas, viharos lefolyású ülés.

Sabb motorkereke 7 kilométeres
7. szeptember 19-én abszolút rekordot állított fel.

Edülálló konstrukció, nem is csodálkozik.
Sérgét, ha katalógust, fizetési feltételeinket kéri.

TRON

szentgyörgytér.
It legnagyobb szaküzlete
Motoren Werke
Kiviselője.

os életmódjára és tanusított lelkis-védence felmenté.

u mérnök ártatlan nyitani és felmen-

háromnegyed ki-z ítéletet. A tör-lálta Savu mérnö-és hűtlen kezelé-s ezért két és fél-Az ítélet megindó-zéki tanács elnöke-vényészek enyhító-be a városi admi-nisrág, amely a ha-térese körül nyilat-

szu ügyész súlyos-ó és védője pedig-lásáért felelbezzést-áblához.

o törvényes-ételik a né-dó vendég-lajdonosok

27. E hó 11-én és a zsidó vendéglők egyesülete kon-lyet Blum Jónás-erjesztette évi je-ty, hogy a forga-olyan volt, mint-lós és szállodai-nye sokban mö-t évek jövedelm-zdasági helyzet a-érezteteti hatását-ott rendelkező ho-nytelenek voltak-os zsidó kosszttal-utottak. A zsidó-emek igyekeztek-hogy a zsidó ven-komfortban ré-zsidó helyeken.

vevői közül szá-zsidó publikum-már a zsidó ven-sem drágábbak a-a zsidók nem lá-kben a vendéglő-lték a „kóser”-t. Ezután egy új-ektromos me-lyáltak, amelyet-fog felülvizsgál-ízottság alakult-megválasztották.

Hölgyek! Vigyázat!

Ne hagyják magukat félrevezetni

Az IVETTE mosóselyem

nem tévesztendő össze a közönséges viscosé műselymekből készült anyagokkal, mert az „IVETTE” a legnemesebb Travis műselyemből készül. Csak az „IVETTE TRAVIS” szegélynyomással valódi és ellenőrizze a szegélynyomást!!

Interpelláció az angol alsóházban a bolgár merényletekről

Henderson szerint kielégítő a jugoszláv-bolgár viszony

A Reuter-ügynökség jelenti Londonból: Az angol alsóház keddi ülésén egy képviselő Henderson külügyminiszterhez azt a kérdést intézte, hogy az angol kormány meggyőződést szerzett-e arról, hogy a bolgár kormány megtett minden intézkedést, hogy a jövőben meg ne ismétlődhessenek az olyan merényletek, amelyeket a bolgár területen működő macedon forradalmi szervezetek Jugoszlávia területén ismételtelen elkövettek. Henderson nyomban válaszolt az interpellációra. Kijelentette, hogy a brit kormányhoz beérkezett információk eléggé kielégítőek. Az angol, francia és

olasz kormányok képviselőik útján táncokat adtak Szófiában a bolgár kormánynak, amely újabb értesülések szerint vitézül és taktikusan igyekszik a helyzet irányítását saját kezébe venni s letartóztatni és megbüntetni a bűnösöket. A három kormány - folytatta Henderson - megkérte a jugoszláv kormányt, hogy tartsa meg továbbra is türelmes és engesztelékeny magatartását. Ugy a jugoszláv, mint a bolgár kormány a brit birodalom szimpátiáját élvezi abban a törekvésében, hogy az incidenseket a kölcsönös együttműködés szellemében oldják meg.

A kolozsvári vakok intézetének igazgatója határozottan felismerte két eltűnt növendékét a bácsi erdőben talált két hullában

Balázs Jenő és Costineanu George természetellenes viszonyt folytattak

Cluj-Kolozsvár, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen megírta az Uj Kelet, hogy a bácsi erdőben a csendőrök két fiatalember hullájára akadtak. A kiszállott hatósági közegek és a törvényszéki orvos megállapították, hogy a két ifjú öngyilkossággal vetett véget életének, de személyazonosságukat nem tudták a helyszínen megállapítani. A hatóság emberinek azonban rögtön a helyszíni szemle után az volt a feltevése, hogy a két fiatal ember hullája azonos Costineanu George és Balázs Jenő nevű vakokintézetbeli növendékekkel, akik március első napjában a kolozsvári vakok intézetéből nyomtalanul eltűntek.

A fényképek megerősítik a feltevést

A kolozsvári lapok mai beszámolója közölte, hogy aki tud valamit a két fiatal ember eltűnéséről, az haladéktalanul jeleltesse a rendőrségen. A rendőrség, illetőleg a lapok felhívásának megérkezése után a két fiatal ember eltűnéséről, az haladéktalanul jeleltesse a rendőrségen. A rendőrség, illetőleg a lapok felhívásának megérkezése után a két fiatal ember eltűnéséről, az haladéktalanul jeleltesse a rendőrségen.

A helyszínen a hullákról felvett fényképek alapján a rendőrség összehasonlítást tett az intézet igazgatójánál lévő fényképekkel és már ennek alapján megerősödött az a feltevés, hogy a két öngyilkos hulla azonos a vakok intézetéből eltűnt két növendékkel. Az összehasonlítás után a hatósági közegek kíséretében a vakok intézetének igazgatója kiment a bácsi erdőbe, ahol az igazgató minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a két öngyilkos fiatalember hullája azonos a Costineanu George-jával és a Balázs Jenő-jével. A személyazonosság megállapítása után a két fiatalember hulláját a bácsi temető hullaházába vitték, ahol felavatalozták.

Perverzión alapuló barátság

A vakok intézetének igazgatója a két fiatalember öngyilkosságának lelki okaira rendkívül érdekes és megdöbbentő világot vetett. Elmondotta, hogy a két fiatalember, — akik közül Costineanu George hetedik gimnázista volt, míg Balázs Jenő ipari pályán működött, a legnagyobb barátságban voltak egymással és ezt a barátságot még szorosabbra fűzte közöttük az a természetellenes viszony, amely rövidesen kifejlődött közöttük. A két fiatalembert nemrégiben különböző szabálytalanságokért

megdorgálta az intézet igazgatója. A dorgálás után a két fiatalember eltűnt az intézetből. Eltűnésüket az intézet igazgatója annak idején jelentette a rendőrségnek, amely megindította a vizsgálatot s a nyomozást kézrekerítésükre. Sajnos azonban ez csak a tegnapi nap folyamán sikerült, amikor már csupán a két fiatalember hullájára akadtak rá a csendőrök.

Bizonyos, hogy a két fiatalember közös szándékkal határozta el az öngyilkosságot, amelynek legfőbb lelki indítóoka részben vakságuk, és természetellenes életmódjuk tudata, részben pedig az a dorgálás volt, amelyet az intézet

SELECT MOZGO

Elsőjáték: GIGLI a világ leghirebb tenorisája, éneklő: Gionda nagy áriáját és ADE LYMANN szenzációs jazzzenekara.

Mon. Concordiafilm

Hétfői kezdettel mutatja be

SINGING FOOL

(ÉNEKLŐ BOLOND) csodás éneklő és beszélő filmét, AL JOLSON világsiker aratott drámáját

Banditák támadása Kattowitz mellett egy vonat ellen

Boroszló, március 28. Kattowitz közelében a csütörtökre virradó éjszaka három banditák vakmerő rablótámadást követtek el a helyi érdekű vasút egyik vonata ellen. A banditák felugrottak a meglehetősen lassan haladó vonatra, vasdoronggal leütötték a vonatvezetőt és megróhták az utasokat. Minden-

kit teljesen kifosztottak.

Néhány férfi védekezni próbált, a banditák azonban riasztó lövésekkel ezeket is megfélemlítették. Mintegy huszeder márká értékű zsákmányt szedtek össze, majd eltűntek a közeli erdőben. Az üldözésekre indult csendőrség három banditát már ártalmatlanná tett.

„Európa békéje újra hajszálon függ“!

A Daily Herald szenzációs cikke az olasz-francia háborús készülődésről és a lengyel-szovjet ellentétéről

London, március 28. A Daily Herald szerint Európa békéje újra hajszálon függ. Az olasz-francia ellentét épolyan kiélezett s a viszony a két hatalom között legalább olyan rossz, mint volt a viszony a világháború kitörése előtt Németország és Anglia között. Mindkét részen a határok mentén háborús ké-

szülődések észlelhetők s mindenik kormánytól azt, hogy a másik háborút kezd. Komplikálja a lap szerint a helyzetet az a körülmény is, hogy újabb Lengyelországban újabb kalandra készülődés előjelei észlelhetők. Ukrajnának a szovjettől való lecsatolása iránt.

A német bíróság négy évi börtönre ítelt egy szélhámos borbélyt, aki Ost-Friedland hercegének adta ki magát

Berlin, március 28. A Breslautól délnyugatra eső sziléziai Waldenburg büntetőtörvényszéke ma hozott ítéletet Willy Hildebrand 42 éves hannoveri származású borbélyegéd bűnperében, aki huzamosabb időn át Ostfriedland hercegének adta ki magát és a német monarchia háttérben futakodva, nagyszabású szélhámoskodásokat követett el. Willy Hildebrand azt állította,

hogy propagandát szervez II. Vilmos visszatérése érdekében és erre a célra egyesületet is alakított, melyben a tagoknak természetesen tagdíjakat kellett fizetniük. A naiv sziléziaiak és mások által fizetett tagdíjakat a hannoveri borbély természetesen saját céljaira fordította. A bíróság a szélhámost négy évi börtönbüntetésre és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

A porosz belügyminiszter letiltotta a thüringiai tisztviselők fizetését

A tiltásra az adott okot, hogy a thüringiai belügyminiszter állandóan szabotálta a birodalmi kormány rendeleteit

Berlin, március 28. Az a politikai affér, amely a thüringiai és a birodalmi belügyminiszter között keletkezett, most mind nagyobb és nagyobb botrányá dagad. Nemcsak Thüringiában és Berlinben, hanem az egész birodalomban mindenki óriási érdeklődéssel kíséri az ügy újabb fejleményeit.

Az affér ott kezdődött, hogy Thüringia belügyminisztere, Frick mindenkor állást foglalt a birodalmi kormány rendeleteivel és intézkedéseivel szemben s a lehetőség szerint nem teljesítette azokat. Frick — akit különben Bajorországban viselt dolgaiért már egy ízben hazaárulás miatt tíz hónapi börtönre

ítéltek — egyáltalán nem tiltotta azt, hogy a köztársaság nincs nyíre és tüzzel-vassal igyekezett a szélsőjobb politikai irányzatát győzelemre juttatni.

A birodalmi kormány egyre-másra küldte a figyelmeztető leveleket és utasításokat Thüringiába, Frick azonban hajthatatlan maradt. Legutóbb február 17-én utasította őt Severing birodalmi belügyminiszter, hogy tiltsa be az „Adler und Falke“ nevű ifjusági szervezetet, amely köztársaságellenes propagandát folytat. Thüringia mindenható minisztere még csak nem is válaszolt a belügyminiszter levelére, ellenben a nagy nyilvánosság előtt olyan kijelen-

téseket tett, hogy Severing ugyan várhat a válasza, míg azt tőle megkapja. Severing belügyminiszter most levelet intézett a thüringiai kormányhoz és ezt a levelet úgy a sajtóban, mint a rádióban nyilvánosságra hozta. A levél szerint a belügyminiszter utasítást adott összes szerveinek, hogy mindaddig, míg Frick válasza a birodalmi belügyminiszter levelére meg nem érkezik, ugyan csak válasz nélkül maradjanak azok a jelentések, amelyek Thüringiából érkeznek a birodalmi belügyminiszterümba. Intézkedett a belügyminiszter a tekintetben is, hogy Thüringia részére semmiféle fizetés vagy esedékes pénzjárandóság kiutalása meg ne történhessen.

Severing belügyminiszter kijelentette, hogy elhatározásának első következménye az lesz, hogy az április 1-én esedékes 225.000 márkát, amely a thüringiai tisztviselők fizetésének fedezésére szolgál, már nem utalják át a thüringiai kormánykasszába.

A német fővárosban általában az a vélemény, hogy Severing lépése egyszerűen mindenkorra megszünteti a jobboldali szervezkedést Thüringiában.

A thüringiai tartománygyűlés foglalkozott Severing porosz belügyminiszter rendeletével és a tartománygyűlés elnöke kijelentette, hogy a belügyminiszter eljárása jogtalan és alkotmányosért, mert egy válasz meg nem érkezése miatt még nem tilthatja le Thüringia járandóságainak folyósítását. A tartománygyűlés elnöke szerint ez az eljárás csak arra vezethet, hogy Thüringia lakói között a legnagyobb nyugtalanságot keltsen és konfliktust idézzen elő a birodalom és Thüringia között.

A szokatlan affér fejleményeit egész Németországban igen nagy érdeklődéssel várják.

Fulgerul közvetítő iroda átköltözött a Str. Dacia (Radák-utca) 2. szám alá (Urania-palotával szemben).

Elváltat mindenféle közvetítést, u. m. lakásközvetítést, házvetélt és eladást.

Utleveleket a bucaresti megbízottunk által 1700 lejért bármely országba, ugyancsak Délamerikába és Canadába a legrovidebb idő alatt megszerez.

Vízumokat az összes konzulátuson 2 nap alatt megszerez. Bucarestibe a vízumozás 90 lej.

Információkat kivándorlásra vonatkozólag minden díjazás nélkül bárkinek nyújtunk. Vidékre válaszbellyeggel ellátott levelekre azonnal válaszolunk.

Hivatalos okmányok megszerzését és ugyancsak iratok elintézését a legrovidebb idő alatt elintézzük.

Futárjárat naponta Bucaresti és Kolozsvár között. Bármilyen esomagot, levelet visz és hoz. Egy szimpla levél 60 lej, valással 70 lej. Bármilyen ügyet elintéz.

Előszoba, veranda és kerti butor bármilyen fazonban kapható MATIS MIHÁLY műkosárfőnök Str. Barjiu volt Malom uca 1.

Triumph ci pőkben állandóan a diva legutolsó kreációit kaphatja

„OLLA“ GUM...? a márka amelyben sohase találunk „Olla“ bebizonyítandó az a legmegbízhatóbb. Mindenütt kapható. Vajódi csak ha az „Olla“ név látható!

Husvétli
fűszer árak, ugyszintén narancs és citrom a legjutányosabb árban kapható
Katz és Bernát-cégnél
CLUJ, Piața M. Viteazul 22.
Telefon 3-97

Ha influenzás, köhög vagy berekedt úgy igyon
Málnási Siculia gyógyvizet
mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető.
Kapható minden fűszerüzletben.

Még olcsóbb áron
mint a téli sasionban árusítja a
GLORIA
Srtada Memorandului (volt Unio-u.) 4. sz.
tavaszi cikkeit: tennis-pulloverek-kosztümök, női és férfi harisnyák, selyem alsóruhák stb. stb.

FRIED JENŐ késműves, műköszörs, orvosi műszerész és nikkelező üzemet áthelyezte Str. Regina Maria v. Deák Ferenc-utca 31 szám alá.
Köszörlés, nikkelezés, Solingeni acélárak gyári raktára

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött CZINK-nél Cluj

Három nyol

Bucaresti-Bu Uj Kelet tudó...
nóm szabályre CFR valamennyi gyanának lelté...
A mai napig felvételével ké...
sztatistikából nek ki:

Uj

Husz napi s

Bucaresti-Bu „Adeverul” köz...
következő tudó...
Kedden este incidens játszó...
államéletünkne...
mélyisége közé...
Este fél kile...
hába öltözött...
a Buzesti-utca...
lében. Az ut sz...
ból látszottak...
Abban a pillan...
már a járda sz...
dületes sebessé...
befogta őket és...
lott, hogy az a...
A civilruhás u...
rohanáson, bot...
tott, amelynek...
dorjává zuzódo...
jolt felesége fő...
ajultán leesté...
továbbhaladt m...
megállt és egy

A ne

Brü meg Brü

Berlin, márci...
az Uj Kelet, h...
kormány a pé...
munkanélküli s...
ellentétek miatt...
nap éjjel ez a...
jellegét öltött...
kancellár, a ko...
ke beadta a ko...
A kormány...
nyeiről, okairól...
ról a következő...
be:
Berlin, márci

be
FOOL

és éneklő és be-

ering ugyan vár-
zt tőle megkapja.
nyszer most leve-
i kormányhoz és
tóban, mint a rá-
a hozta. A levél
ter utasítást adott
mindaddig, míg
lmi belügyminisz-
erkezik, ugyan-
radjanak azok a
üringiből érke-
yminisztériumba.
nyszer a tekén-
gia részére sem-
dekes pénzáran-
történhessék.
szer kijelentette,
első következő-
ilis 1-én esedékes
a thüringiai tiszt
lezésére szolgál,
thüringiai kor-

általában az a
ing lépése egy-
szinteti a jobb-
ringiában.

nygyülés foglal-
belügyminiszter
mánygyűlés el-
a belügyminisz-
alkotmányértő,
m érkezése miatt
thüringia járan-
t. A tartomány-
z az eljárás csak
üringia lakói kö-
gtalanságot kelt-
elő a birodal-

glenyét egész
nagy érdekfűdés-

roda átkötözött
ca) 2. szám alá
ben).

őzvetítést, a m.
elt és eladást.
ti megbízatunk
y országba, úgy-
és Canadába a
egszerez.

konzulátusokon
Bucurestibe a

adorlásra vonat-
n kívül bárki-
válaszbélyeggel
al válaszulunk
megszerzését és
szését a legrövi-
ik.

Bucuresti és Ko-
lyen esomagot,
y szimpla levél
lej. Bármilyen

s kerti butor
kapható
ÁLY
nál
om ucca 1.

pőkben
ndóan a diva
rtolsó kreáció-
t kaphatja

a márka amely-
ben a "c-a"
latik zik, "Olla"
bizonyítató-
lag a legmegbíz-
hatóbb. Minde-
nütt kapható.
Válgóit csak ha-
az "Olla" név
latható!

Cluj

Lady.

Es néha aminél eltalalsz

egy parfüm illata csap meg, s a szépség és a vá-
ghyak egész világát ébreszti fel benned, amely sejt-
telmeidben a női lélek mélységeibe vezet.
De ha az illat olyan, mintha sohse érezted volna
még, akkor

Rouge et noir-nak

kell lennie és ha odanézel és a nő bőre gyöngéd
és bársnyos, úgy a Rouge et Noir puder és arc-
krém által lett ez.

Eau de Cologne - Parfüm - Poudre - Crème
Csakis eredeti csomagolásban

Elképzelhetetlen kellenesz meglepetésben részesül a "Rouge et Noir"
cikkek vásárlásánál. Érdeklődjék az Óra illatszerezésénél aki készséggel
szolgál felvilágosítással.

Háromezernyolcszáz személykocsija és háromezer- nyolcszáznegyvenöt mozdonya van a román vasutaknak

Az autonóm rezsibe került vasut elkészítette a gördülő anyagok leltárát

Bucuresti-Bukarest, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasut autonóm szabályrendeletének értelmében a CFR valamennyi osztálya a vasut vagyoniának leltározásával foglalkoznak. A mai napig a vagon és mozdonypark felvételével készült el és az érdekes statisztikából az alábbi adatok derülnek ki:

A román államvasutaknak van 505 elsőosztályú kocsijuk, 216 első-másodosztályú, 526 másodosztályú, 2151 harmadosztályú, 50 királyi szalonkocsi, 64 miniszteri szalonkocsi, 13 a nagyvezérkar számára fentartott szalonkocsi, 14 tolonkocsi, 800 podgyázkocsi és 297 postakocsi.

A vasutnak a fenti személyszállító kocsikon kívül mintegy 35 ezer teherkocsija és közel 3000 különböző kategóriájú speciális teherkocsi, speciális árú szállítására és mintegy 30 ezer nyitott teherkocsija van. A mozdonyok száma 3845-re rug, amelyek közül 145 keskeny-vágányra van építve.

Ujra egy különös autóincidensről írnak a bukaresti lapok

Husz napi szobafogságot kapott egy őrnagy, aki egy magas személyiség autójával konfliktusba keveredett

Bucuresti-Bukarest, március 28. Az "Adeverul" közli legújabb számában a következő tudósítást:

Kedden este a Buzesti-utcában kinos incidens játszódott le egy járőkelő és állameletünknek egy igen fontos személyisége között.

Este fél kilenc körül egy polgári ruhába öltözött ur haladt át feleségével a Buzesti-utcán, a Piata Buzesti közelében. Az ut szabad volt, csak a távolból látszottak egy automobillámpái.

Abban a pillanatban azonban, midőn már a jarda szélehez közeledtek, a széldületes sebességgel haladó távoli autó befogta őket és csak egy hajszálon múlt, hogy az asszonyt el nem gázolta. A civilruhás ur, felháborodva az örült rohanáson, botjával az autó után sújtott, amelynek egyik oldalablaka pozdójává zúzódott. Ezután aggódva hajolt felesége fölé, aki a réműlettől félajultan leesett a kövezetre. Az autó továbbhaladt mintegy 200 métert, majd megállt és egy sofforruhába öltözött

szikár fiatalember szállt ki belőle. A fiatalember határozott és gyors léptekkel a polgári ruhába öltözött urhoz tartott, akit ekkor már egész sereg ember vett körül. Űgyet sem vetve a közönség felháborodására, a fiatalember éles hangon rászólt a polgári ruhásra:

— Hogy mertél a kocsimra ütni?

Ez már-már azon volt, hogy drasztikus választ adjon a fiatalembernek, de figyelmesen megnézve azt, katonásan háptákba vágta magát és úgy dadogta:

— A feleségem életét védtem. Boecás-son meg, nem tudtam, hogy Ön az!

A jelenet szemtanúi is szemügyre vették a fiatalembert, felismerték és nagy csönd lett. Az ifju idegesen rászólt a polgári ruhásra:

— Igazolja magát!

A civil bemutakozott:

— Marin Georgescu őrnagy, a gyalgosági vezérfelügyelőségétől!

Az ifju felhúzta szőke szemöldökeit, leengedte hangját és úgy mondta:

— Miért ütött a kocsimra? Megértem a felháborodását, ha elgázoltam volna.

— Boecásson meg, nem tudtam...

— Es ha az üveg nem lett volna vastag és kiütötte volna a szememet? Akkor?

— Kérem, boecásson meg, nem tudtam, hogy Ön az...

— Georgescu őrnagy, 20 napi áresztet kap!

Es a szikár ifju, állameletünk egy igen fontos személyisége, visszatért kocsijához, helyet foglalt a kormánykerék mellett és továbbhajtott.

Az emberek, akik némán nézték végig a jelenetet, izgatott hangon kommentálták a történeteket. Georgescu őrnagy, aki a párbeszéd alatt felféher lett, karonfogta feleségét és szó nélkül hazaindult. Ejjel 2 órakor a téparancsnokság kiküldöttei keltették fel álmából az őrnagyot és vizsgálatra citálták be. Az őrnagyot a téparancsnokságon tartották másnap reggel 9 óráig.

A nemzeti szocialisták és kommunisták minden áron új választásokat akarnak Németországban

Brüning centrumpárti képviselőnek adott megbízást kormányalakításra Hindenburg

Brüning csak kisebbségi kormányt alakíthat. A Müller-kormány lemondásának okai

Berlin, március 28. Tegnap jelentette az Uj Kelet, hogy a német birodalmi kormány a pénzügyi javaslatok és a munkanélküli segélyezés körül támadt ellentéték miatt válságba került. Tegnap éjjel ez a válság olyan krónikus jellegűt öltött, hogy Müller-Franken kancellár, a kormány szocialista elnöke beadta a kormány lemondását.

A kormány lemondásának előzményeiről, okairól és a válság eseményeiről a következő tudósítások számolnak be:

Berlin, március 28. A német birodal-

mi kormány harmadik mai minisztertanácsi ülésén elhatározta visszahívását. Müller-Franken kancellár a minisztertanácsi határozattal a késő esti órákban audienciára jelentkezett a köztársaság elnökénél s átnyújtotta a kormány lemondó levelét. Hindenburg elnök a kormány lemondását elfogadta s köszönetet mondva a kancellárnak és a leköszönt kormány tagjainak a nehéz és válságos időkben vállalt munkáért és hivatalos kötelességeik hűség teljesítéséért, felkérte a kancellárt és a minisztereket, hogy az ügyeket

egyelőre még tovább vezessék.

A szocialisták kompromisszumellenes magatartása robbantotta ki a válságot

Berlin, március 28. A német birodalmi kormány lemondása a pénzügyi reformok elintézetlensége és a munkanélküliség esetére szóló biztosítás tekintetében nézeteltérések miatt következett be. Április első napjára az állampénztárak helyzete tisztázandó volt s ezt nem lehetett keresztülvinni a kormány pénzügyi programjának elfogadtatása

nélkül. A kormánykoalíció csaknem összes pártjai a kormány elgondolásai ellen foglaltak állást s így a válságot nem lehetett tovább elodázní. A lemondás előterjesztése előtt közvetlenül a szociáldemokrata parlamenti frakció elutasító álláspontra helyezkedett a centrumpárt kompromisszumos javaslatával szemben s erre Müller kancellár a minisztertanácsban azt a megoldási lehetőséget vetette fel, hogy a pénzügyi programot a munkanélküliség esetére szóló biztosítástól elkülönítetten igyekezzenek megoldáshoz juttatni. Ez ellen emelt szót Moldenhauer birodalmi pénzügyminiszter a német néppárt nevében s bejelentette, hogy ilyen megoldás esetén a néppárt kiválik a kormányból s miniszterei visszavonulnak. A minisztertanács ekkor határozta el a visszalepést. Politikai körökben már napok óta Brüninget, a centrumpárt vezetőpolitikust kombinálták Müller kancellár utódjának.

A távozó kormány helyébe lépő új kormányban a Müller-kormány szocialista miniszterei nem fognak helyet foglalni. Politikai körökben megállapítják, hogy Brüning csak kisebbségi kormányt alakíthat a birodalmi gyűlés polgári pártjaiból, mert a kormányt támogató képviselők száma mindössze 217 lehet, szemben a parlamenti ellenzék 275 képviselőjével.

Ennek ellenére azt hiszik, hogy Brüning vállalkozása sikerrel járhat és hosszabb ideig is kormányozhatni fog, mert talán sikerül megszereznie a szociáldemokraták jóindulatu semlegességét.

A német nemzetiek és a kommunisták a kormány bukása után most újra akcióba kezdtek, hogy a polgári kormány megalakulása ne járhasson sikerrel és Hindenburg kénytelen legyen a birodalmi gyűlés feloszlátását és új választások kiírását elrendelni.

Huszonnyég órában belül publikálni lehet az új kormány névsorát

Berlin, március 28. A lapok rámutatnak arra, hogy a kormányválság nem tarthat soká, mert ennek beláthatatlan következményei lehetnének. A birodalom pénzügyi helyzete azonnali megoldást sürget s ezért remélhető, hogy az új kormány névsorát huszonnyég órában belül publikálni lehet.

A B. Z. am Mittag közlése szerint Hindenburg elnök is azon az állásponton volt, hogy a válságnak hosszú tárgyalásokkal nem szabad elhúzódnia s ilyen értelemben adta megbízatását Brüningnek.

Loebe kihallgatásával kapcsolatban a lapok azt az információt közlik, hogy ez a kormány lemondása után a birodalmi gyűlésen várható helyzettel volt összefüggésben.

Berlin, március 28. Hindenburg elnök ma délben fogadta Brüning dr. centrumpárti képviselőt s megbízta a kormány megalakításával. Brüning a megbízatást elfogadta.

A vérbajt

kezelje SIGMARGYL pastillával

Arzén, bismuth, higany. Készítette dr. M. Pomaret, a párisi egyetem Dermato vérbaj laboratóriumának volt főnöke.

A Sigmargyl

helyettesíti az oltásokat és kizárja a szerencsétlenségeket.

A Sigmargyl

nem mérges anyag és nem káros a szervezetre.

A Sigmargyl

nak hatása van a vérbaj összes eseteiben.

A Sigmargyl

eltüntét gyorsan minden sebet és negatívva teszi a Bordet-Wassermann vizsgálat eredményét.

Egy hónapi gyógykezeléshez szükséges egy üveg ára 390 lej.

Kérjen prospektust és felvilágosításokat.

Kapható az ország összes gyógyszer-táraitban és drogériáiban. Engros lera-kata Bukarest, V. ker. Str. Principatele Unite 14. szám.

ADY összes versel egy kötetben

Fűzve ..... 476 lei

Fél vászon kötésben.. 612 lei

Félbőr kötésben..... 850 lei

Szállítja **LEPAGE, Cluj**

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánászi zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánoyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

SELECT MOZGO hétfői kezdettel mutatja be a „SINGING-FOOL” (Éneklő bolond) világsikert aratott beszélő és éneklő filmet. A nagy érdeklődésre való tekintettel, a tolongás elkerülése végett, a jegyek **SZOMBAT** és **VASÁRNAP DELELŐTT 10 órától** kezdve a **SELECT MOZGO PENTZARÁNÁL ELŐVÉTELBE MEGVÁLTHATOK. KEDVEZMÉNYES ÉS TISZTELETJEGYEK NEM ERVÉNYESEK.**

A holland kormány újra megtagadta Kollontay asszony beutazási engedélyét. Hagából jelentik: A második kamarai ülésen interpellációt terjesztettek elő a kormányhoz Kollontay asszony, oszlovi szovjetkötet hollandiai beutazásának megtagadása ügyében. A kormány részéről az interpellálónak azt a választ adták, hogy Kollontay asszony olyan ország hivatalos diplomáciai képviselője, amely államnak szervei az összes külállamokban s így Hollandiában is tervszerűen dolgoznak a jogrend aláaknázásán s ezért Hollandia önbecsülése követelte meg a beutazási kérelem elutasítását.

Kábel-sakkverseny lesz London és Washington között. Londonból jelentik: Közelebről Washington—London városközi sakkverseny indul meg kábelvezetés útján, melyben mindkét város részéről 6-6 versenyző vesz részt. A kábelátvitelben érkező lépésbejelentéseket ugy Londonban, mint Washingtonban közszemlére kitétt sakktableákon fel fogják tüntetni.

Járványos időben gyermekeink ellenállóképességét és erejét fokozza a Jemalt kellemes, csukamájolajos készítmény. Egy doboz ára 77 lej.

Jogvédő iroda a Magánalkalmazottaknak. A „Munkaszerződés”-ről szóló törvény életbejuttatásával a tisztviselők és alkalmazottak felmondási és egyéb jogviszonyai teljesen megváltoztak. A legtöbb tisztviselő és alkalmazott teljesen tájékozatlanul áll ezen új helyzettel szemben. Ezért vált szükségessé, hogy a Magánalkalmazottak Szakszervezete jogi-tanács és jogvédő irodát állítson fel az érdekeltek számára. Minden tisztviselő és kereskedelmi alkalmazott forduljon tehát bármilyen felmondási, vagy egyéb ügyében jogi tanácsért a Magánalkalmazottak jogvédő irodájához, Str. Cogalniceanu (volt Parkasutca) 7. szám alatt. Hivatalos óra minden délután 4 órától este 9 óráig.

Az Ezra Zsidó Főiskolai Hallgatók és Intellektuális Egyesülete rendes heti taggyűlését folyó hó 30-án, vasárnap délután 4 órakor tartja meg az egyesület helyiségében (Calea Victoriei 29.). Előadók: Leichtmann Andor és Szirmai István.

Házasság. Zimmermann Márta Haifa és Kaszner Gyula Kolozsvár-Haifa április 6-án tartják esküvőjüket Tel-Avivban. (Minden külön értesítés helyett.)

A svájci kormány jegyzéket intézett az olasz kormányhoz. Genfből jelentik: A Journal de Geneve közlése szerint a svájci kormány jegyzéket intézett Olaszországhoz, melyben kéri a st. galleni olasz konzul és a konzulátus személyzetének visszahívását, mert Svájcban élő külföldiek és svájciakat alapítván olasz- és fascistaelleneseknek tüntették fel az olasz kormány előtt.

Osztrák rekonstrukciós kiállítást nyitott meg Henderson külügyminiszter Londonban. Londonból jelentik: Henderson külügyminiszter ma megnyitotta az angol fővárosban rendezett osztrák rekonstrukciós kiállítást. Henderson megnyitó beszédében hangzott, hogy Ausztria újjáéledése a háboru utáni Európa biztató jövőjének előfeltétele. A külügyminiszter után a londoni osztrák követ beszélt.

Ma lesz a népszavazás Ausztrália egyik államában az alkoholtilalom bevezetése, illetőleg elvetése kérdésében

London, március 28. Melbourneből jelentik, hogy az ausztráliai Victoria államban holnap lesz a népszavazás az alkoholtilalom bevezetése, illetve mellette a rendőrfőnökség és számos is-

mindkét irányzatnak hatalmas összegeibe került. Számítanak arra, hogy a szavazásban a választásban részvételre jogosultak kilencven százaléka részt fog venni.

Tüvzész pusztított el egy japán várost

London, március 28. A Times tókiói jelentése közli, hogy Északnyugat-Japánban Komatsumachi városban óriási tüvzész pusztított, melynek során több mint hétszáz épület elhamvadt. A lángok martalékává vált többek közt a városháza a rendőrfőnökség és számos is-

kolaépület és kórház is. Az oltási kísérleteknél számosan kaptak égési sebeket. A kár meghaladja az egy millió yent. A kormány két tagja elutazott a tűzkatasztrófa színhelyére, hogy a hajléktalanok felszegélyezését irányítsák.

Titkos rádióleadóállomásra bukkantak Beszarábiában

amelynek segítségével Oroszország javára kémkedett egy német állampolgár

Bucuresti-Bukarest, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kisenevi jelentés szerint a beszarábiái sziguranca szennazációs felfedezésre bukkant. A cetatea-albamegyei Tarutino községben Heinrich Haman német alattvalónál szabályszerűen berendezett titkos rádióleadóállomást találtak. A leadóállomás oly ügyesen volt elrejtve, hogy sem a rendőrségnek, sem a szigurancaának nem sikerült eddig nyomára bukkanni.

A beszarábiái hatóságok azonban már régen tudtak egy titkos leadóállomás működéséről, amely siffrizott jelentéseket közvetített Szovjetországba a beszarábiái eseményekről és amelynek segítségével az odesszai GPU-osztályt azonnal értesítették a Romániában történetekről.

Hamant letartóztatták és a beszarábiái sziguranca a szovjetkém büntársai után kutat.

A Haggibbor tagtoborzó táncestélye ma este lesz a Palace-kávéház termeiben. A kolozsvári zsidó sportegyesület összes rendezvényeihez hasonlóan a mai estély előkészületei is a legjobb auspiciumok között folynak és előreláthatólag meg fogják hozni a teljes sikert. A Haggibbor felkéri a vezetőség és a vigalmi bizottság összes tagjait, hogy az estélyre való tekintettel este 9 órakor a Palace-kávéházban megjelenni sziveskedjenek.

Egy évi börtönrre ítélték egy kolozsvári ügyvédet. A kolozsvári törvényszék ma hozott ítéletet dr. Caba László kolozsvári ügyvéd sikkasztási és okirathamisítási ügyében. Molnár Sándor virágosvölgyi gazda feljelentésére indult meg az eljárás Caba dr. ellen. Molnár Sándor telket vásárolt dr. Caba ügyvéd útján és a letétbe helyezett 115 ezer lejtel az ügyvéd nem tudott elszámolni, amikor ügyfele követelte pénzt. Dr. Caba azzal védekezett, hogy ügyfele felhatalmazta őt a pénz kihelyezésére, amit azonban Molnár megeafolt. A törvényszék sikkasztás és okirathamisítás büntetéseért egy évi börtönrre és három évi hivatalvesztésre ítélte dr. Caba ügyvédet. Ugy az ügyész, mint a vádlott ügyvéd felelősezt jelentettek be az ítélet ellen.

Dr. Mandel fordító irodája vállal francia, angol, német, román, magyar, cseh és lengyel fordítást jutányos áron. Unió-utca 3.

Die Woche. Désen hetilap indult meg „Die Woche” cím alatt Feuerstein Kálmán szerkesztésében. Az elevenen szerkesztett jiddis újság a hét zsidó-vonatkozású eseményeit foglalja egybe ügyesen és méltatja a nagyobb történeteket. Legutóbbi számában lord Balfourról ír a Woche megindult hangu méltatást, a „Zsidó Világ” rovatban érdekes zsidó eseményekről számolnak be és egy cikksorozat első részében M. J. Mairovics az erdélyi zsidóság gazdasági szanalásáról értekezik. A hetilap nem a tulajdonképeni jiddis nyelven van írva, hanem azon a jiddis-deutsch nyelven, amit a háboru előtt kultiváltak Ausztriában és Magyarországon. Ezért kissé idegenszerűen hat ez a nyelv, amelyet már letűntnek hittünk ezeken a területeken. Szerencsére a lap változatos tartalma ezt a formai idegenszerűséget elfelejti.

Balfour emlékezete

Az erdélyi zsidóság is osztozik abban az általános és mély fájdalomban, amely a zsidó nép és a zsidó Palesztina ügyét érte lord Arthur James Balfour halálával. Nincs olyan város az egész Erdélyben, amelynek zsidósága valamilyen formában kifejezésre ne juttatná a gyász és a részvét érzését. Már eddig is a kolozsvári és nagyváradi hitközségek, a tordai, bánffyújvádi, szamosújvári helyicsoport rendezett Balfour-gyászünnepélyt, vasárnap Máramaroszi geten és Temesváron lesz nagyszabású ünnepély a zsidó nép elhalt nagy barátjának emlékére.

Kolozsvár zsidósága hétfőn fogja leróni kegyeletét a Balfour-deklaráció kibocsátója iránt. A demonstratív jellegű gyászünnepség hétfőn este 9 órakor lesz az unitárius kollégium dísztermében (volt Kossuth Lajos-utca). Az ünnepi szónokok dr. Fischer József országgyűlési képviselő, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, dr. Balázs Endre, a Jewish Agency erdélyi tagozatának ügyvezető elnöke és dr. Weissburg Chaim, a Keren Kajemet jeruzsálemi főirodájának kiküldöttje lesznek. A gyászünnepség programjában a kongresszusi hitközség énekkara is szerepel.

Ma lesz a szamosújvári Menza-estély. A kolozsvári zsidó egyetemi ifjuság gárdája ma este Szamosújvárra rándul át, ahol a zsidó társadalom közreműködésével nagyszabású estélyt rendeznek a kolozsvári Menza javára. Az estély iránt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és minden jel arra mutat, hogy a mai Menza-estély az idei szezon legiskerültebb rendezvénye lesz Szamosújváron.

Névértéken felül jegyezték Londonban a magyar népszövetségi kölcsönt. Budapestről jelentik: Londonból jelentik, hogy a négy és félszázalékos magyar népszövetségi kölcsön a londoni tőzsdén tegnap rekordjegyzéssel zárult. Az utolsó napon még egy százalékkal magasabban, száznegy és egy-negyed százalékkal jegyezték le az összes rendelkezésre álló kölcsönpapirokat.

Függönyöket és ágyterítőket

legszébben és legolesőbban tisztít és mos az

Erzsébet-mosóda

STRADA AUREL VLAICU 3. SZÁM (volt Bánffy-utca)

Késpárbajt vívott két mexicói nővér. Londonból jelentik: Mexico-Cityből jelentik, hogy két nővér, akik mindketten egy és ugyanazon férfibe voltak szerelmesek, lakásuk konyháján késpárbajt vívtak. A harcban mindkét nővér életveszélyes sebeket kapott. Életbenmaradásukhoz kevés a remény.

16 ezer 347 zsidó telepedett le az elmúlt évben Amerikában. Newyorkból jelentik: Az utóbbi években foganatosított megszigorító intézkedések ellenére az Egyesült-Államkba való bevándorlás ma is a legjelentősebb bevándorlási terület a zsidók számára. Az elmúlt év folyamán a világ minden tájáról összesen 16 ezer 347 zsidó telepedett le az Egyesült-Államok területén. Ez a szám egyharmadát képezi a zsidó bevándorlók összességének, akik 1929-ben más országokban kerestek letelepedési lehetőséget.

Öt munkás vesztette el életét a brailai házbeomlásnál. Brailából jelentik: A brailai szerencsétlenségnél öt munkás vesztette életét. Kiderült, hogy az épület gerendái korhadtak voltak és túl volt terhelve 100 vagon cementrakománnyal. A mentési munkálatok rendkívül nehezen haladnak előre.

A francia szenátus elfogadta az új miniszterek díjazására kért póthiteleket

Páris, március 28. A szenátus tegnapi ülésén elfogadta az új miniszterek és államtitkárok díjazására kért póthiteleket. Tardieu a szavazás előtt megindokolta a kormányjavaslatot s felvetette a bizalmi kérdést. A szenátus a szavazás során 145 szavazattal 124 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak és elfrendelte a hitelek folyósítását tárgyalás alá véve a szenátusi pénzügyi bizottság által törölt szakaszokat is.

50 m V

Timisoara—Uj Kelet tudósítana, amelynek most van folyóciót készít elő, ga április 10-üli közgyűlés sősorban kénykérésének rati A közgyűlés

Madg

Az átme

Madgeara ptervei között tala tervezett. Ezen imtársaságnak a mig a külföldi lesztéses kölesján tudjon olesnyújtani. E cédelkezésre, első másodsor ped kölcsönkötvény azon részvényánia területébevételei forrásmillió lejt teszánk ingatlanbekebelezett tcsékely hányadéleendő. Vell csak magában kevesebb 1200csön és hasonlösszegeket telben levő betáamellet azonbanvös ezen jelzalmert mindazonzálog hitelintézy nyitani fog azingatlanaira eszegű 16-24 sznak betáblázva Mindenestremeni jelzálogdó kölcsönök ova, hogy abból egy bizonyos oha valaki évekzalekos kamato az általa fizete 30 éven belül nyer.

A pénzügyminiszter részére adban bevonul a nyos mennyiség szerezni és ezézálog intézet felő akarja-e ses kölcsönök e tékben megindtettel, hogy ezételintézet részve szesülnek, bizot akkor, annak v A kibocsátadó zalekot fognak ebből előálló adó alól mentes tőkeamatadó, Minthogy a kö állam garantál, nyek értéke 100

Husvétli fűszer áruk, narancs és citrom kapható engros **LÉB FIVÉREK** cégnél CLUJ Telefon 471.

Készpénz fizetés mellett! Régi ezüstöt, valódi perzsa-szőnyeget, régi képeket és más régiségeket vesz **G RÁTZ** műkereskedés, Cluj, Piața Unirii 2.

Központi fűtőház — V **Szoba**

kezete

sztozik abban... fájdalomban... idő Palesztina... ames Balfour... íros az egész... ósága valami... e ne juttatná... ét. Már eddig... radi hitközsé... jadt, szamos... zett Balfour... Mármaroszi... nagyszabásu... alt nagy ba...

ttfön fogja le... our-deklaráció... nstratív jelle... este 9 órakor... m disztermé... tica). Az ün... József ország... Nemzeti Szö... Endre, a Je... ozatának ügy... ssburg Chaim... emi fővődője... A gyászünne... gresszusai hit... pel.

járvi Menza-... ó egyetemi if... Szamosujvárra... rsadalom köz... su estélyt ren... za javára. Az... deklódás nyil... l arra mutat... az idei szezon... ye lesz. Sza...

gyezték Lon-... övetségi köl-... ik: Londonból... s felszázalékos... kölesön a lon-... kordjegyessel... még egy szá-... znyeg és egy-... zték le az ösz-... kölesőnpapiro...

ket és... ket

isztút és mos az

osóda

CU 3. SZÁM

ca)

tét mexicói nő... Mexico-City... nővér, akik... mazon férfibe... suk konyháján... reban mindkét... beket kapott... és a remény...

elepedett le az... n. Newyorkból... kben foganato... kedések ellené... a való beván... tősebb beván... számára. Az el... ág minden tá... 17 zsidó telepe... amok területen... képezi a zsidó... ek, akik 1929-... restek letelene...

tte el életét a... Brailából jelen... sétlenségnél őt... Kiderült, hogy... rhadtak voltak... vagon cement... ési munkálatok... dnak előre.

elfogadta az... zására kért... ket

zenátus tegnap... miniszterek és... kért póthitele... előtti megindó... tot s felvette... enátus a szava... al 124 ellenében... ormánynak és... osítását tárgya... pénzügyi bizott... kat is.

KÖZGAZDASÁG

50 millió lej értékű elsőbbségi részvényt bocsájt ki a fuzionáló Banca Timisana

Timisoara—Temesvár, március 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Timisana, amelynek kényszeregyezési ügye most van folyamatban, érdekes tranzakciót készít elő. A pénzügyi igazgatósága április 10-ére hívta össze a rendkívüli közgyűlést, amelynek feladatát előszörban kényszeregyezési eljárás megkérésének ratifikációja képezi. A közgyűlés tárgysorozata már föl-

vette az igazgatóság az aradi „Victoria” valamint a nagyváradi „Bihoreana” pénzügyi intézetekkel, esetleg más bankokkal való fuzió ügyében teendő javaslat felletti döntést is. Ugyancsak a rendkívüli közgyűlés fog dönteni az 50 millió lei értékben, 6 százalékos kamatozású elsőbbségi részvények kibocsájtása, valamint a pénzügyi intézet által kezelt betétek blokálása ügyében is.

Madgearu pénzügyminiszter pénzügyi akciói

Irta: Dr. VÁRADI ÖDÖN nagyváradi ügyvéd

III.

Az átmeneti jelzálogintézet

Madgearu pénzügyminiszter pénzügyi tervéi között ma már elre vált az általa tervezett átmeneti jelzálog hitelintézet. Ezen immár megalakult részvénytársaságnak a célja, hogy addig is, míg a külföldről bejött hazánkba a törlesztéses kölesön, belső földi jegyzés alapján tudjon olesó törlesztéses kölesönöket nyújtani. E célból kétféle tőke áll rendelkezésre, elsősorban maga az alapítóke, másodsor pedig 600.000.000 lej összegű kölesönkötvény, amely kölesönkötvényt azon részvénytársaság kizárólag Románia területén fogja elhelyezni. Ez a bevételi forrás, amely együttesen 800 millió lejt tesz ki, szembe állítva hazánk ingatlanain levő teherterületeket, a bekebelezett teherterületeknek csak egy esekély hányadának konvertálására lesz elegendő. Véleményem szerint például csak magában Biharmegyében lesz legkevesebb 1200 millió lej bekebelezett kölcsön és hasonló arányban, sőt nagyobb összegeket tehetnek ki a többi megyében levő betáblázott kölesönök. Mindamelltt azonban kezdetnek nagyon idős ezen jelzálog hitelintézet létesítése, mert mindazon kölesön, amely ezen jelzálog hitelintézet által kiadva lesz, köny nyitni fog azoknak a terhen, akiknek ingatlanaira ezidő szerint magas összegű 16-24 százalékos kölesönök vannak betáblázva.

Mindenestre kívánatos, hogy az átmeneti jelzálog hitelintézet által kiadandó kölesönök olyképpen legyenek megosztva, hogy abból minden megyére jusson egy bizonyos összeg. Oriási a különbség, ha valaki évenként át fizeti a 16-24 százalékos kamatot, vagy pedig e helyett az általa fizetendő 12 százalékkal már 30 éven belül a tőke is kiegyenlített nyer.

A pénzügyminiszter ezen jelzálog intézet részére addig is, míg nagy arányban bevonul a külföldi tőke, fog bizonyos mennyiségű külföldi tőkét is megszerezni és ezért indokolt volt ezen jelzálog intézet felállítására.

Hazánk közönségétől függ tehát, hogy elő akarja-e segíteni, hogy a törlesztéses kölesönök egyelőre szerényebb mértékben megindulhassanak. Arra tekintettel, hogy ezen átmeneti jelzálog hitelintézet részvényei kedvezményben részesülnek, bizonyára meg fog indulni akkor, annak vétele iránt a vételi kedv. A kibocsájtandó kötvények évi 9 százalékos kamatot hajtani. Ezenfelül az ebből előálló jövedelem mindennemű adó alól mentesítve lesz, tehát úgy a tőkekamatadó, mint a globális adó alól. Minthogy a kötvények beváltásáért az állam garantál, ennek folytán a kötvények értéke 100 százalék erejéig a leg-

teljesebb módon biztosítva lesz. Másik nagy előnye ezen jelzálog intézet által kibocsájtandó kötvényeknek, hogy azok kaució gyanánt letelhetők mindennemű állami, törvényhatósági árlejtésnél, befektethető azokba az árvák, gondnokoltak vagyonába is.

A Banca Nationala ezekre olesó lombard kölesönt nyújt a kötvények tulajdonosainak a vételár 30-40 százaléka erejéig, amely körülmény szintén elő fogja segíteni azt, hogy ezeknek vétele iránt érdeklődés fog mutatkozni. Mint-hogy az elsőrendű bankok ezidő szerint a betét utáni kamatokat 7-8 százalékra szállították le, ezzel szemben bizonyára szívesen fogja vásárolni a közönség.

Ezen kötvények az ingatlanárveréseken is le lesznek tehetők bnatápnéz gyanánt, ami szintén nagy előnyt nyújt a kötvények tulajdonosainak.

Kívánatos volna tehát, ha ezen átmeneti jelzálog hitelintézet által kibocsájtott kötvények minél nagyobb vevőkörre találnának, mert ha ezen 600 millió lej elhelyezést találna, bizonyára engedélyt kapna ezen jelzálog hitelintézet a további 600 millió lej, esetleg 1000 millió lej névterékű kölesönkötvények kibocsájtására is.

Másrészt a kötvények elhelyezési lehetőségét elősegítendő az is, hogy maguk a kölesönvevők is készséggel elfogadják a részükre nyújtott törlesztéses jelzálog kölesön egy részét, 5 vagy 10 százalékot ilyen kötvényekben.

E kötvények biztonságát garantálja az is, hogy a törlesztéses jelzálog kölesönök az átmeneti jelzálog hitelintézet kizárólag ingatlanokra fogja nyújtani első helyre. Minthogy pedig az általa nyújtandó kölesönöket a bérházaknak, a földbirtokoknak legfeljebb 40-50 százaléka erejéig fogja nyújtani, ezen ingatlanokra való betáblázás is a legteljesebb biztosítékot képezi a kötvények vételárára.

Minthogy egy a kötvények, mint maguk a bekebelezések is bélyeg és illetékmentesek, a betáblázással járó kiadásoktól a kölesönvevő teljesen mentesül. Ha figyelembe vesszük, hogy ma egy 10.000 lejes betáblázásnak a bélyege, illetékei, beleértve a kérvényeknek, vételvényeknek bélyegét, 300-350 lejt tesznek ki, ugy az igen nagy előnyt jelent a kölesönvevőre.

A pénzügyminiszter átmenetileg belső földi jegyzés útján kívánja a 600 millió lej kölesönkötvényt elhelyezni. Már csak ebből a szempontból is kívánatos volna, hogy a közönség ezen kölesönkötvény iránt érdeklődést tanúsítson, mert a maga szempontját szolgálja ezáltal.

Minél gyorsabban vevőre talál a kibocsájtandó 600 millió lej kölesönkötvény, annál biztosabb az, hogy hogy megindul a törlesztéses kölesön, mert a külföldi

Első Romániai Groier és Ementáli kóser sajtygyár

Szófer Hermann temesvári főrabbi és Juda Berger masgiach felügyelete mellett Tulajdonos: WEISS ZOLTÁN

ערמטע רומענישע גראער & עמענטאלער קעזע פאבריק. — אונטער אויפזיכט הרב הרב מרה יצחק צבי סופר אברקהי טעמעשוואר פאבריק. — לייטענענדער משגיח מרה יודא בערגער מקלוש קלויענבורג פאבריקס עינגעמייטער כ"ה ירושלים בן ר' יצחק ווייס.

GYÁRT: dobozos ementáli, blokk-ementáli, trap-pista, Eadamer és mindenféle sajtkülönlegességeket.

A tordai orth. főrabbi, a cluji szefard főrabbi és több főrabbi hechserevel ellátva, Kapható az összes romániai ort. kóser bodagákban.

Angro gyári lerakat Cluj és környékére: CLUJ, RUDOLF-UT 51 S ZÁM

tőke is jobban fog érdeklődni és kölcsönt nyújtani, ha látja, hogy hazánk polgárai körében belső földi jegyzés útján is elhelyezhető jelentékeny összegű kölesönkötvény.

Meg fogja könnyíteni Madgearu pénz ügyminiszter ur feladatát, ha be tudja a külföld előtt bizonyítani, hogy a belső földi jegyzésre bocsájtott kölesönkötvények iránt nagy érdeklődés mutatkozik hazánkban. Így sikerülni fog a pénzügyminiszter ur azon további terve is, hogy a törvénybe iktatott állami Földhitelintézet által kibocsájtandó kötvényekkel minél nagyobb összeg erejéig tudja a külföldön is elhelyezni.

A törlesztéses kölesönök megindulásának közgazdasági szempontból óriási előnye van, mert annak nyomában meg fog indulni egy nagyarányú építkezés. Ma bérházakat 16-18 százalékos rövid lejáratu kölesönökkel nem lehet felépíteni, ha azonban 12 százalékos törlesztéses kölesön fog rendelkezésre állani, az kedvet fog adni az építkezésre, mert a felveendő törlesztéses kölesön lehetővé fogja tenni, hogy az olesó pénzzel a telektulajdonosok felépítsék házukat, a színlődő építkezési iparágak, a törlesztéses kölesönök eredménye gyanánt, munkához fognak jutni. A téglagyárak nem tudják eladni termékeiket, nem találnak munkát a kömüves, asztalos, lakatos, festő, mázoló stb., már pedig ha az építkezési szakmával kapcsolatos 40 iparág intenzív munkához tudna jutni, ez óriási segítené a munkanélküliségen.

Ezen ezért igen helyénvaló és a polgárság szempontjából szükséges intézkedésnek bizonyult az, hogy a pénzügyminiszter ur átmeneti jelzálog hitelintézet létesítésének tervét felvetette és hazánk nagybancjai a miniszter ur buzdító szavára a nagy biztosító intézetek közreműködésével a szükséges alapító-két teljes egészében már le is jegyezték. Az átmeneti Jelzáloghitelintézet részére jutandó kedvezményekről a miniszter ur már elkészítette a törvényjavaslatát és az rövidesen benyújtásra és elfogadásra is kerül.

Közös érdek tehát az, hogy ezen intézet kötvényeit minél számbosabban jegyezzék. Minél nagyobb az elhelyezett kötvény mennyisége, annál nagyobb összegű törlesztéses kölesön lesz folyósítható. Emlékezzünk csak vissza arra, hogy a háboru előtti időkben a Nagyszabeni Földhitelintézet, a Nagyszabeni Általános Takarékpénztár, a Brassói Általános Takarékpénztár milyen nagy számmal nyújtottak törlesztéses kölesönöket. Igen nagyszámu bérpalota épült fel e törlesztéses kölesönök segítségével. Ez az eset meg fog ismétlődni, ha a törlesztéses kölesönök újból kaphatók lesznek.

Az építkezés terén 10 év óta mutatkozó pangást egyszerre eleven élet váltaná fel, a munkásoknak kenyeret tudnának keresni és megindulna a gazdasági fellendülés.

Elismerés és köszönet illeti tehát Madgearu pénzügyminiszter urat, hogy ezen átmeneti jelzáloghitelintézetet módot kíván nyújtani a törlesztéses kölesönök megindítására. A miniszter ur példája és kezdeményezése azonban csak úgy fog eredményre vezetni, ha a kibocsájtandó kötvények minél szélesebb vevőkörre fognak találni. Pénzügyintézeteink a tartalékjuk egy részét befektethetik a kötvényekbe és éppennyug vevői lehetnek a városok, a megyék, a Kereskedelmi és Iparkamarák, a Mezőgazdasági Kamarák, melyek e célra bevételük egy részét felhasználhatnák. A társadalom, az egész polgárság kötelessége az, hogy a kötvények elhelyezését, vásárlását lehetővé tegye és elősegítse, mert annak a nyomán várható az annyira sóvárgott annyira szükséges gazdasági fellendülésünk.

Megválasztották a kolozsvári árutőzsdé elnökségét és tisztikarát. Március 27-én tartott ülésében az árutőzsdé választmánya megválasztotta elnökét Pascu Valer fűszerkereskedő, az alelnököt dr. Gál Zsigmond igazgató és Pop Sever

igazgató személyében, titkárrá Căciulă Miklóst, az iparkamara főtitkárát, helyettesévé pedig Tatay Sándor iparkamarai titkárt választotta meg. A választmány, annak érdekében, hogy a tőzsdé megkezdhesse működését, megbízta az elnökséget, hogy záros határidőn belül készítse el a belső ügyrendet és járjon közbe a kereskedelmi miniszternél a tőzsdetörvény végrehajtási utasításának minél előbb való közzététele érdekében. Ugyancsak interveniált a választmány a kereskedelmi miniszternél a miniszteri megbízott kijelölése, valamint a választott bírósági elnök kinevezése érdekében.

A bécsi zsidó hitközség költségvetése 1930-ra

Bécs, március 27. A bécsi zsidó kultuszközség előjárósága a napokban tárgyalta az 1930. évről szóló költségvetést, amelynek előirányzata 6.205.890 schilling kiadást tüntet fel 5.984.281 schilling bevétellel szemben. A deficit tehát 221.609 schilling. Az összes pártok szónokai a takarékosagot ajánlották. Együttal tárgyalták a községi választások reformjának kérdését. A klal-cionisták, továbbá a „loalé cion” és a dolgozó zsidók csoportja az általános választójog bevezetését követelték. Ezt a követelést azonban az előjáróságban többségben levő „Union Österreichischer Juden” nevű párt tagjai visszautasították, főleg azzal az indoklással, hogy a hitközségi adminisztráció az általános választójog bevezetése esetén pártpolitikai küzdőtérre süllyedne.

A cionisták és szocialisták energikus lépéseket követeltek a kormány ellen, amely már évek óta megígérte a zsidó hitközség számára az állami szubvenciót, amelyet azonban a kormány még mindig nem realizált. Dr. Desider Friedmann beszédében kihangsúlyozta, hogy a kormány a szubvenciót köteles kiutalni úgy az alkotmány, valamint az állami szerződések értelmében. Az előjáróságban erősen vitatták a hitközség ama kötelezettségét, hogy Palesztina újjáépítéséhez jelentékeny Palesztinával járuljon hozzá.

Anton Rosenzweig Cluj

ספרים אוניו מליתיים גראמדהאנרלונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

Fűszerkereskedők figyelmébe!

שאל פסה
KOSER
SZAPPAN

az oradeai rabbinátus hechscherjével ellátva legolcsóbban megrendelhető

Rothbart Adolf Ede és Fiai
szappangyárából
ORADEA

Postacsomagokat utánvét mellett szállítunk.

HOTEL „UNIVERSAL“

Bucuresti, I. Gabroveni 12 (str. Lipszani mellett)

Központi fekvés — Kereskedelmi központ — Telefon — Gőzfűtés — Lift
Fürdő — Villanyvilágítás — Étterem — Kávéház — Hideg és meleg víz minden szobában.

Szoba árak fűtéssel együtt 120 leitől kezdve

ZSIDO KÖZÉLET

Noszin Mór előadása a WIZO tevékenységéről. Noszin Mór Ben Jehudáról, a héber nyelv és nagy fanatikusról és mártírjáról tartott értékes és nagyon érdekes előadást. Ben Jehuda, aki 1857-ben született Litvánia Luski nevű városában, ugyanazt a nevelést kapta, mint ezer más társa. Előbb a talmudot tanulta, később világi iskolába hajította tudását. Az orosz költők hatása alatt lelkes orosz lett, míg az 1878-i orosz-török háború nagy lelki evolúciót váltott ki nála. A különböző népek felszabadulása saját elhagyatott népe felé fordította a lelkét s egy intuitív megérzéssel látta, „Nyelvemben él a nemzet” a héber nyelv feltámasztásával remélte népe felszabadítását megindítani és végrehajtani. Eleve egyetlen céljának tartotta és szívesen, nagy hősiességgel, keresztül minden mártíriumon, utolsó lehelteig kitartott mellette. Életének minden mozzanata ezt szolgálta valami esodlatos prófétai fanatizmussal. 1881-ben Palesztinába megy s ettől fogva soha más nyelven, mint héberül, nem beszélt, még szűkebb környezetével sem, sőt gyerekeit teljesen elzárta a külvilágtól, hogy a héber nyelvet tehesse anyanyelvüké. Megértetlenül, elhagyatva és kiátkozva élte nélkülözésekkel teli életét. Ehezett családjával együtt, hogy kiadhassa héber írásait. Joggal nevezhetjük őt a zsidó újjászületés apostolának. És a sors kegyes volt hozzá, látni engedte a zsidó nép álmainak valóra válását. Láthatta és halhatta Palesztinában a héber nyelv életre kelését, amelyért ő egész életét át szenvedett és dolgozott. Hogy milyen fanatikusa volt népének, legjellemzőbb sűrűlírát, melyet ő kívánt magának: „Elt hat évet”. A Balfour-deklarációtól haláláig ennyi idő telt el és csak ezt tartotta életnek. Halála irasztalanul érte, akkor is a héber szótáron dolgozott. Ilyen ember volt Ben Jehuda, a törékeny testű, óriás lelkű, akinek emléke örökké élni fog.

*
A nagyváradi „Poale Cedek” szombatot tartó iparosok tízéves jubileuma. A nagyváradi zsidó iparosok egyesülete vasárnap ünnepelte fennállásának tízéves jubileumát. Az elmúlt tíz év küzdelmes munkája gyarapította ezt az egyesületet, amelynek magasabb céljai közül sokat már megvalósítottak, de a munka országlánrésze még hátra van. A nagyváradi Poale Cedek szervezési munkálatait a legnagyobb eszében kezdte meg tíz évvel ezelőtt Klein Sámuel, Schwartz Ignác, Brüder József, néhai Katz Adolf, Morgenstern Lajos, Simon Izidor, Klein Rubin, Hartstein Mayer, User József, Gottlieb Ferenc, Schreiber Sándor. E néhány szerény iparos kezdeményezésének köszönhető, hogy ma a Körös-utca az iparosegyletnek gyönyörű imaháza van. Nehez munkájukban segítségére sietett a nagyváradi ortodox hitközség akkori illusztris elnöke, Leitner László. Az egyesület célul tűzte ki, hogy komoly szombatot tartó iparosokat nevel és minden arra szoruló beteg iparost megfelelő anyagi támogatásban is részesít. Szombaton a Poale Cedek Körös-utcai imaházában ünnepi istentiszteletet tartottak, amelyen Fuchs Benjámin főrabbi a legnagyobb meglepedésének adott kifejezést az egyesület működése felett. Különösen hangsúlyozta, hogy az egyesület büszke lehet arra, hogy célul tűzte ki azt, hogy az iparos társadalmat egy olyan egyesületbe tömöríti, amelynek célja a szombat megtartása, mint ahogy azt már neve is mutatja. Somre-Sabbosz Isten áldását kéri az egyesületre és vezetőire, a tízéves jubileuma alkalmából. A tízéves jubileumot vasárnap délelőtt diszközgyűléssel ünnepelte az egyesület, amelyre elküldte a delegátusait Kolozsvár és Dés zsidó iparosok szervezete. Kohn Dávid (pék) az egyesület disz elnöke nyitotta meg a diszközgyűlést, üdvözölte a város képviselőit, dr. Soós István, Craciun András és Szabó Károly tanácsosokat. Dr. Soós István válaszában kijelentette, hogy a város legmesszebbmenő módon segítségére lesz az iparosoknak, mert eddigi munkájuk után itélve, azt minden tekintetben meg is érdemlik. Dr. Konrád Béla a neolog hitközség üdvözlését hozta és hangsúlyozta, hogy őrizze meg az egyesület továbbra is eddigi programját: a munka és vallásosság egyesítését. Rothbárt Bernát az ortodox hitközség üdvözlését és szeretetét tolmácsolja. Az ortodox hitközség legmesszebbmenő támogatását helyezi kilátásba. Lebovits Rudolf a fiatal generáció bevonását szeretné, minél nagyobb számban a munkába, hogy tovább plántálódjék az eszme, a hit és a munka megbecsülésének szent elve.

Mandelbaum Izidor a eluji zsidó iparos egyesület és agglomeráció üdvözlését tolmácsolja. Mózes Sándor a dési iparoság nevében köszöntötte a jubiláris egyesületet. Dr. Váradi Ödön, az egyesület ügyésze, bejelent, hogy Hitter József elnök indítványára megvalósították a kamat nélküli hitel intézményét, amellyel a zsidó iparosság nehéz helyzetét akarják megkönnyíteni. Beszédet mondtak még: Spitzer Benjámin, Mandel Béla, Klein Sámuel, Stern Adolf. Este a Kereskedelmi Csarnok nagytermében 200 teritékes bankett volt, ahol számos pohárköszöntő hangzott el. Elsőnek Fuchs Benjámin emelkedett szólásra Fuchs Benjámin főrabbi hangsúlyozta, hogy különös meglepedésére szolgál, hogy a nagyváradi zsidó iparosság jó példát mutat azzal, hogy a zsidó iparosságot, a társadalom egyik leghasznosabb rétegét, a munka és vallásban egy sít, mint azt az egyesület címe is mutatja „Beesületes és Szombatot tartó iparos”. Fuchs főrabbi gondolatokban gazdag beszédét zajos tapsallal honorálták. Hegedűs Nándor országgyűlési képviselő beszédében kiemelte, hogy a zsidóságnak milyen nehéz a helyzete az egész világon: Nekünk, zsidóknak mindenütt kettőzött munkát kell végeztünk tőlünk többet kíván a társadalom. Az állam terheiből is többet viselünk, mint bármely más nép. Üdvözlő a munka és vallás jegyében tömörült egyesületet. Dr. Markovits Ignác és dr. Váradi Ödön beszédeik után, késő éjféli órákban, fejeződött be az igen nívós iparos-ünnepség. (b-28.)

Színház—Művészet

A Magyar Színház irodájának közleményei:

TAPOSÓ MALOM

A jövő hét közepén mutatja be a színház Bárd Oszkárnak Budapestén is nagy sikert aratott új 4 felvonásos komédiáját, a „Taposó malom”-ot. A kitűnő erdélyi író új darabjára igen nagy kedvvel és ambícióval készül a színház drámai személyzete Tóth Elek rendezése mellett. A darab főszereplői: Poór Lili, Forgács Sándor, Mészáros Béla, Tóth Elek.

FRÁTER LORÁND EMLÉKE A MÁGYAR SZÍNHÁZBAN

A vasárnapi ünnepi estére lelkiismeretes szorgalommal készült a színház. Az előveteli pénztár napok óta valóságos bucsujáró hely: mindenki biztosítani akarja helyét arra az ünnepi előadásra, amelyet a magyar dalkirály emlékének szentel a színház.

A vasárnapi ünnepi előadás 9 órakor kezdődik.

Hunyadi Sándor fogja Fráter Loránd emlékét bevezető beszédében főlemlíteni, utána pedig az összesített kolozsvári cigányzenekarok Puskás Béla, Körösi Dudus és Horváth Poldi vezetésével Fráter Loránd legszebb nótáit fogják hegedüjükön elsimni. Végül Fráter Loránd nagyhatalmú, óriási sikert aratott 3 felvonásos operettjét, az „Akácia-virág”-ot adják elő. Az ünnepi előadást rendez helyárrakkal tartják meg.

FEHÉR ARNYAK — UTOLJÁRA

Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ma és holnap utoljára látható Kolozsváron a legtekélyesebb, leghatalmasabb beszélő, éneklő, zenélő film, a „Fehér arnyak”. A nagy hangos műsort kiegészíti a „Jan Garber jazz-bandja” című éneklő, beszélő, muzsikáló filmjudozság.

Ma (szombaton) 3, 5 és 7 órakor, holnap (vasárnap) utoljára látható ez a nagyszabású hangos-műsor. Helyárrak valamennyi előadás alkalmával 10, 20, 30 és 40 lej.

Holnap délelőtt 11 órakor matiné 10, 15 és 20 lejes helyárrakkal

Brillians mozimatiné lesz holnap délelőtt a magyar színházban. Dorothy Gisch-sel és Rod la Roqueval a főszerepekben a „Newyork éjjel” című izgalmas 8 felvonásos kalandortörténetet fogják bemutatni.

A magyar színház hétfői filmszenzációja

Grandiózus kettős műsora lesz hétfőn a magyar színház mozijának: Oroszország (hatalmas 10 felvonásos dráma, Vladimir Gaidaroffal a főszerepekben) és a „Fekete sejk” című nagyszabású dráma Evelyn Brent és Noa Berryvel.

A MÁGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton délután 3, 5 és 7 órakor: Fehér arnyak és Jan Garber jazzzenekara. Helyárrak: 10, 20, 30 és 40 lej.

Szombaton este 9-kor: Huzd rá cigány. Operette-üjdonság. Bérletszünetben. Sorozatszám: 259.)

Vasárnap fél 3-kor: A babatündér. (Dr. Radnay és neje Fényes Janka tánc-tanárak személyes rendezésében és babanövendékeinek főléptével.) — Utána: Nagy cipőben kis fiu. (Üjdonság: Marsi Gizivel. Nagyon olcsó mozi-helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárrakkal. Sorozatszám: 260.)

Vasárnap este 9-kor: Fráter Loránd emléke-előadás: I. A kolozsvári összesített cigányzenekarok Fráter Loránd. II. Megemlékezés Fráter Lorándról. III. Fráter-dalok. IV. Akácia virág. (Fráter Loránd 3 felvonásos operettje. Rendez helyárrakkal. Napi bérlet 33. szám, C. Sorozatszám: 261)

A MÁGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton délután 3, 5 és 7 órakor: Fehér arnyak és Jan Garber jazzzenekara. Hangos filmatrakció.

Vasárnap, március 30-án 5 és 7 órakor Kolozsvárott utoljára: „A fehér arnyak” és Jan Garber jazz-bandája. (Hangos, zenélő amerikai filmatrakció. Helyárrak: 10, 20, 30, 40 lej.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: „Newyork éjjel.” (Izgalmas kalandor történet. Helyárrak: 10, 15 és 20 lej.)

COESO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 3, 5, 7, 9 órakor: Elsodort malom. Saduveanu nagyhirű regénye filmen. Főszereplők: Marcella Albani, Werner Fuetterer. Előjáték: Burleszk és Ufa journal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Elsodort malom.

SELECT-MOZGO:

Szombat: Hazaárulás. Izgalmas kémkedési per története. Főszerepekben a közismert Gerda Maurus, Harry Hardt és Gustav Fröhlich.

Vasárnap: Hazaárulás. Gerda Maurus legújabb és legszenzációsabb drámája. Partnerei: Gustav Fröhlich és Harry Hardt.

URANIA-MOZGO:

Szombat: Haláltánc. Izgalmas kalandor dráma. Főszerepekben: Don Douglas és fenomenális Iova, Tarzan.

Vasárnap: Haláltánc. Ma utoljára. Izgalmas kalandorfilm. Főszerepekben: Don Douglas és kedvelt Iova, Tarzan.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Szombat, március 29.

A mai nap kiemelkedő műsorszámai: Bukarest. 16: Könnyű és román zene. 17: Felolvasás, időjárásjelentés. 19: Gramofon. 20: Opera.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. Erkel: Hunyadi László — nyitány. Pesse: Cantilene rustique. Doret Danse satanique. Henriques: Tündértánc. Urban: Rapszódikus fantázia. Buchner Antal: Prelude pastorale. Severac: Minyoneta-sardana. Bindix: Annekín — keringő. Bánati Antal: Buesu a nyártól — tangó. Szántó Mihály: Akácia-éj — blues. 9.30: Hírek, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Friesay: Magyar népdal — induló. Ziehrer: Phonograph — keringő. Rossini: Olasz nő Algirban c. operából — nyitány. Verdi: Rigoletto — nagy ábránd. Volkman: Soliman — részlet a Visegrád c. zenekölteményből. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4: A Turáni Társaság előadássorozata. Thoroczky-Wigand Ede építőművész, kormányfőtanácsos: „Turáni hagyományok népépítésünkben”. Felolvassa Thoroczky-Wigand Edéné. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Hell István ny. államtitkár előadása. „Konstantinápolyi képek”. 5.30: A Fejes-szalonzenekar hangversenye az Ostende-kávéházból. Auber: Fra Diavolo — nyitány. Schubert: Vázlatkönyvből egyveleg. Fekete Pál ének számai. W. Popp: Fuvolaverseny. Heino Giebt: Komm Nina — tangó. Szentkár Dezső: Talán majd holnap — tangó. Louis Ganne: Lotharingiai induló. 6.30: Mít üzen a rádió? 7.10: Basilides Mária,

a m. kir. Operaház tagjának dalestje. Bach: Liebtet Jesu. Bist Du bei mir, Wilst Du mein Herz. Handel: Dimmi Cara. Alma Mia. Schubert: Die Mutter Erde. Die Forelle. Die Liebe hat gelogen. Wegweiser. Geheimes. Schumann: In der Fremde. Die Stille. Mondnacht. Frühlingsnacht. Régi magyar népdalok. 7.45: Színműelőadás a Studióban. „Robert és Marianne”. Utána nagyváradi Bura Károly és eiganzenekarának hangversenye az Emke-kávéházból. 10 óra 15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.30: Gramofonhangverseny. Strauss: Denevér, zenekari felvétel. Johann Strauss: „Denevér”. Vig opera. Részletek a „Viktória” c. operettből. Bartos-Harmath: Rézi, Rézi. Farkas Imre: Te vagy az egyedül. Kovács-Gottler: Az én babám. Nádor József: Vén akácia levele. Grosz-Gralf-Varga: Ici, pici, picurkát. Bartos-Kalmár-Hikovics: Napsugár. Kamjonkai-Kovács: Leszünk még jóba. Eismann-Szilágyi: Meguntam magát.

Bécs. 20: Hangverseny. 21: Zenekari hangverseny.

Berlin. 20: Tarka operett-est. Breslau: 19.05: Szórakoztató zene. 22: Jazz.

Hamburg. 19: Kařona és régi zsoldos dalok.

Köln. 17.30: Rádiózenekar. Massenet: Hamupipóke — nyitány. Bellini: Norma — nyitány. Luigini: Egyiptoni ballet. Puccini: Anglika nővér. Lehar egyveleg.

Lipese. 20.30: Strauss Oszkár-est.

München. 20: Fényképek címen tarka zenés est. Csheov: „Házassági ajánlat” című bohózatával.

Stuttgart. 19.30: Debussy zongoradarabok. 22.45: Gramofon.

Belgrád. 22.45: Szállodai zene.

Ljubljana. 22: Könnyű zene.

Zágráb. 22: Külföldi állomások.

Bern. 20.30: Népdalok.

Brit nemzeti műsor. 20.30: Rádiózenekar. 23.40: Táncezen.

London. 20.30: Tenordalok és hegedűjáték. 22: Rádiózenekar hangversenye.

Brünn. 17.25: Ariák és dalok. 19.05: Fuvózenekar.

Kassa. 19.30: Cseh dalok.

Ostrava. 17: Fuvózenekar.

Pozseny. 16: Gramofon. 19.05: Szórakoztató zene.

Prága. 19.05: Szórakoztató zene. 22.20: Kávéházi zene.

Varsó. Katióvicz, Poznan. Krakko.

20.30: Könnyű zene.

Riga. 21.30: Táncezen.

Milánó, Torinó. 20.30: Opera. 23: Táncezen.

Róma. 21.02: Opera.

Nápoly. 21.02: Opera.

Oslo. 22.10: Szavaltat. 22.40: Gramofon táncezen.

Stockholm. 19.45: Katonai indulók. 22: Táncezen.

Toulouse. 21.25: Operett-részletek és dalok. 22: Táncezen.

ROMANIA POST

M

Alig öt évvel ezelőtt még matikus megalapításának, a többi bolygók közötti középönként, maglyak közötti középönként, amely a tizen sorával lehet sorával alakulva képét, ban az ember, Galilei, Newton, Bleriot, Edison stb. jelzik emmatnak az utállomása az amellyel most dekozta meg a

Alig egy fél földnek a középönkénti szét, hane ságának és nemely oly mekülönböző fannenseket. A gép, a szikrat, jobban szükül, melyek a földtől elválasztó mánya: a távluziók utolsó genovai kikötő energiasugárzó földre fekv villanygőjt

A technika volságok illuzi Zeppelinnek, nem imponál, lyes végteljen, terek és a táv mézetszerüleg vonhatná le m kai távolságok szüntnek kelle és politikai táv

Sajnos azont búske emberi szárnyaltatja, mely óriáshajó alatt az óceán Genovából ho állítás 3000 ée összhangban es dalatos alkotás multak, tulszár nika alkotásai éznek ez az ös kel, adja meg alptonusát, me ellentmondások vagy legalább technikai fejlőd a nagyszerü faj a természet állását legyözt minden pontján a szeretetnek is olyan mérté nunk, mint an kai eszközeink

Ezzel szembe összlakosságna sége az, amely vén az anyagi saiból teljes me Legyöztük a te volságok ellen le a gyűlöletet.

Hétfőn

unitárius